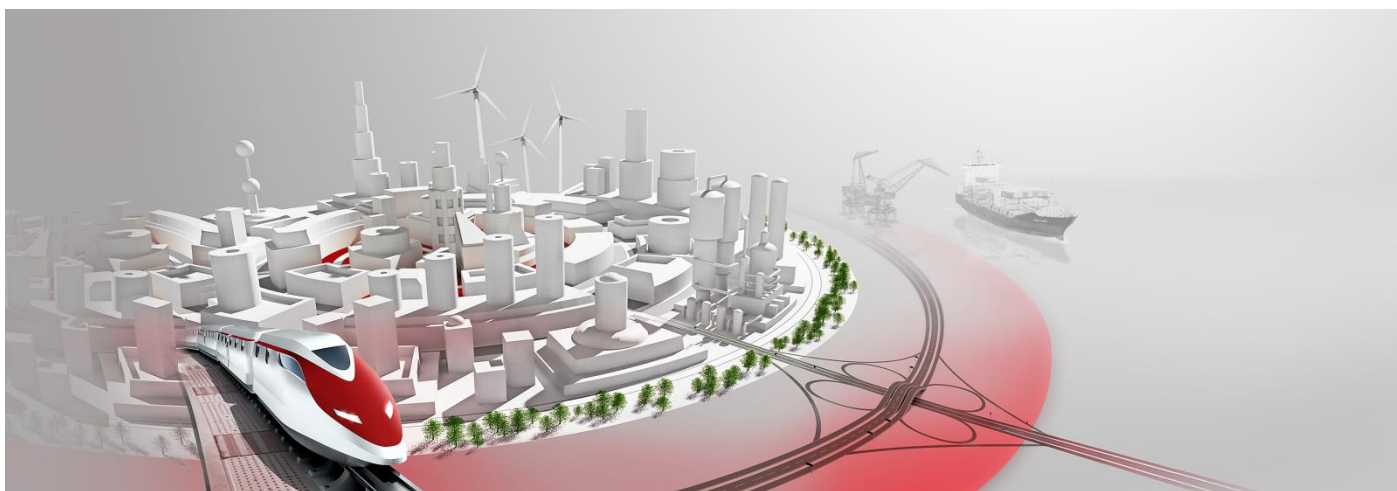

**Sprawozdanie
w zakresie zarządzania ryzykiem
i adekwatności kapitałowej
Banku Gospodarstwa Krajowego
na dzień 31 grudnia 2013 r.
(Filar III)**

Spis treści

Wstęp.....	3
Słownik.....	4
1. Ogólne informacje o Banku	5
2. Zasady zarządzania ryzykiem w Banku	5
2.1 Ogólne zasady zarządzania ryzykiem.....	5
2.2 Struktura organizacyjna zarządzania ryzykiem	6
2.3 Ryzyko kredytowe i kredytowe kontrahenta	9
2.3.1 Ryzyko kredytowe.....	10
2.3.2 Ryzyko kredytowe kontrahenta	12
2.3.3 Techniki ograniczania ryzyka kredytowego	13
2.3.4 Obniżenie oceny wiarygodności kredytowej klienta	15
2.3.5 Saldowanie	15
2.3.6 Informacja tabelaryczna z zakresu ryzyka kredytowego i kredytowego kontrahenta	15
2.4 Ryzyko płynności	22
2.5 Ryzyko rynkowe.....	24
2.6 Ryzyko stopy procentowej księgi bankowej	25
2.6.1 Charakter ryzyka stopy procentowej księgi bankowej.....	25
2.6.2 Wrażliwość wyniku finansowego na zmiany stóp procentowych.....	26
2.7 Ryzyko operacyjne.....	27
2.8 Ryzyko braku zgodności	29
2.9 Pozostałe ryzyka.....	29
2.10 Raportowanie ryzyka	29
2.11 Ekspozycje kapitałowe – nieuwzględnione w portfelu handlowym.....	30
3. Fundusze własne.....	31
4. Adekwatność kapitałowa	35
4.1 Wymogi kapitałowe	36
4.1.1 Wymogi kapitałowe – ryzyko kredytowe i kredytowe kontrahenta	37
4.1.2 Wymogi kapitałowe – ryzyko rynkowe.....	39
4.2 Kapitał wewnętrzny	39
5. Informacje dotyczące polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze	40

Wstęp

Niniejszy dokument stanowi realizację postanowień Uchwały Nr 385/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 r. w sprawie szczegółowych zasad i sposobu ogłaszania przez banki informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących adekwatności kapitałowej oraz zakresu informacji podlegających ogłaszaniu (Dz. Urz. KNF Nr 8, poz. 39, z późn. zm.).

Sprawozdanie zostało przygotowane zgodnie z „Zasadami polityki informacyjnej Banku Gospodarstwa Krajowego w zakresie ogłaszania przez Bank informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących adekwatności kapitałowej”¹ zatwierdzonymi przez Zarząd Banku i Radę Nadzorczą Banku.

Jeżeli nie stwierdzono inaczej, sprawozdanie zostało sporządzone na dzień 31 grudnia 2013 r. na podstawie danych ze sprawozdania jednostkowego Banku.

¹ dokument udostępniony na stronie internetowej Banku www.bgk.com.pl

Słownik

Uchwała 76/2010 KNF – uchwała nr 76/2010 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 10 marca 2010 r. w sprawie zakresu i szczegółowych zasad wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka (Dz. Urz. KNF Nr 2, poz. 11, z późn. zm.)

Uchwała 325/2011 KNF – uchwała nr 325/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 20 grudnia 2011 r. w sprawie innych pomniejszych funduszy podstawowych, ich wysokości, zakresu i warunków pomniejszania o nie funduszy podstawowych banku, innych pozycji bilansu banku zaliczanych do funduszy uzupełniających, ich wysokości, zakresu i warunków ich zaliczania do funduszy uzupełniających banku, pomniejszych funduszy uzupełniających, ich wysokości, zakresu i warunków pomniejszania o nie funduszy uzupełniających banku oraz zakresu i sposobu uwzględniania działania banków w holdingach w obliczaniu funduszy własnych (Dz. Urz. KNF Nr 13, poz. 49)

Uchwała 387/2008 KNF – uchwała nr 387/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 r. w sprawie określenia ocen wiarygodności kredytowej nadawanych przez zewnętrzne instytucje oceny wiarygodności kredytowej, z których bank może korzystać w celu ustalenia wymogów kapitałowych i zakresu korzystania z tych ocen oraz ich powiązania ze stopniami jakości kredytowej (Dz. Urz. KNF Nr 8, poz. 41, z późn. zm.)

Rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw – Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz. U. Nr 235 poz. 1589, z późn. zm.)

BGK, Bank – Bank Gospodarstwa Krajowego

BPV – Basis Point Value (wartość punktu bazowego)

DKT – Departament Kredytów Trudnych

DRF – Departament Ryzyka Finansowego

DRFS – Departament Rynków Finansowych i Sprzedaży

DRK – Departament Ryzyka Kredytowego

DS – Departament Skarbu

DZRK – Departament Zarządzania Ryzykiem Kredytowym

GPW – Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie

ICAAP – Internal Capital Adequacy Assessment Process (Proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego)

KFB – Komitet Finansowy Banku

KFM – Krajowy Fundusz Mieszkaniowy – KFM uległ likwidacji z dniem 31 maja 2009 r., a jego aktywa netto zostały przeniesione na fundusz statutowy Banku – zgodnie z ustawą z dnia 2 kwietnia 2009 r. o zmianie ustawy o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne, ustawy o Banku Gospodarstwa Krajowego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 65, poz. 545)

KKB – Komitet Kredytowy Banku

KPB – Komitet Produktowy Banku

KNF – Komisja Nadzoru Finansowego

KRO – Komitet Ryzyka Operacyjnego Banku

VaR – Value at Risk (wartość narażona na ryzyko)

1. Ogólne informacje o Banku

Bank Gospodarstwa Krajowego jako państwowa instytucja finansowa o dużej wiarygodności, specjalizuje się w obsłudze sektora finansów publicznych. Bank zapewnia ekonomicznie efektywne i operacyjnie skuteczne wspieranie rządowych programów społeczno-gospodarczych oraz programów samorządności lokalnej i rozwoju regionalnego.

Na siłę wsparcia ze strony Skarbu Państwa wskazują zapisy ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy o Banku Gospodarstwa Krajowego (Dz. U. 2011 nr 28 poz. 143) w zakresie zapewnienia BGK przez Ministra właściwego do spraw finansów publicznych funduszy własnych na poziomie gwarantującym realizację zadań Banku oraz środków na utrzymanie norm płynności.

Ponadto, wysoka wiarygodność Banku została potwierdzona poprzez nadanie przez Agencję Ratingową Fitch ratingu dla Banku Gospodarstwa Krajowego na poziomie równym ratingowi Polski (rating "A-").

2. Zasady zarządzania ryzykiem w Banku

2.1. Ogólne zasady zarządzania ryzykiem

Wewnętrznym celem zarządzania ryzykiem w Banku jest utrzymywanie wysokiej jakości aktywów w ramach akceptowalnego poziomu ryzyka.

Główne kierunki w zakresie zarządzania ryzykiem w BGK określone są w Strategii Banku oraz politykach zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka. Apetyt na ryzyko określony jest poprzez akceptowalny poziom współczynnika wypłacalności i wskaźnika kapitału wewnętrznego. W procesie alokacji wymagany kapitał jest dystrybuowany na poszczególne rodzaje ryzyka, określając poziom limitów dla poszczególnych ryzyk w BGK.

Poniżej został przedstawiony ogólny schemat limitów BGK.

Schemat nr 1. System limitów BGK

Zarządzanie ryzykiem w Banku realizowane jest na podstawie:

- Polityki zarządzania kapitałem w BGK oraz Zasad funkcjonowania procesu oceny adekwatności kapitału wewnętrznego w BGK zatwierdzonych przez Radę Nadzorczą,
- polityk, zasad i procedur zarządzania ryzykiem dotyczących identyfikacji, pomiaru/oceny, monitorowania, raportowania i kontroli ryzyka, opracowanych w formie pisemnej i zatwierdzonych przez Radę Nadzorczą lub Zarząd Banku,
- zasad ładu korporacyjnego, zasad wyboru, wynagradzania i monitorowania pracowników sprawujących funkcje istotne dla Banku oraz Polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze.

Regulacje wewnętrzne podlegają regularnej weryfikacji w celu ich dostosowania do zmian profilu ryzyka Banku, otoczenia gospodarczego, w którym Bank działa oraz dobrych praktyk branżowych.

Organizacja systemu zarządzania ryzykiem ma na celu zapewnienie jednoznacznego i efektywnego procesu identyfikacji, pomiaru/oceny, monitorowania, raportowania i kontroli ryzyka, a także podejmowanie działań zabezpieczających.

Proces identyfikacji ryzyka obejmuje określenie rodzajów ryzyka, źródeł powstawania (czynniki ryzyka), istotności oraz wzajemnych relacji pomiędzy poszczególnymi rodzajami ryzyka.

Proces pomiaru/oceny ryzyka obejmuje metody kwantyfikacji ryzyka i określenie jego akceptowalnego poziomu, ustalenie zależności, reguł i trendów oraz szacowanie kosztów ponoszonego ryzyka, a także przeprowadzanie testów warunków skrajnych.

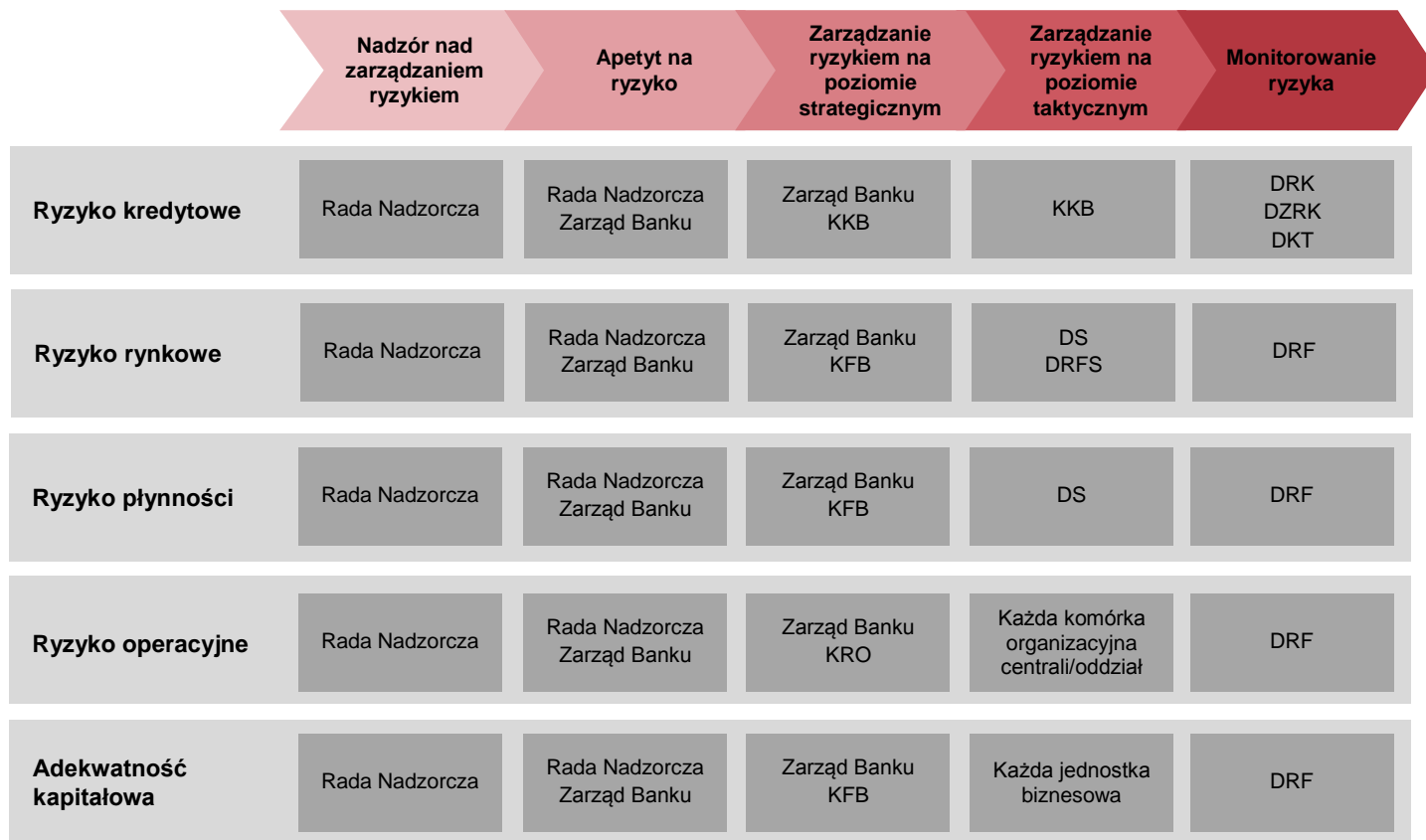
Proces monitorowania ryzyka obejmuje nadzór nad poziomem podejmowanego ryzyka, kontrolę aktualności i dokładności stosowanych metod oceny ryzyka oraz ocenę efektywności stosowanych narzędzi.

Proces raportowania ryzyka obejmuje informację o profilu ryzyka, identyfikację potencjalnych zagrożeń oraz informację o podjętych działaniach.

Podejmowanie działań zabezpieczających obejmuje regulacje (polityki, zasady, instrukcje, metodologie, procedury, regulaminy, plany awaryjne), system limitów wewnętrznych, kontrolę ryzyka, rekomendacje i zalecenia dla komórek organizacyjnych centrali i oddziałów Banku, a także ubezpieczenia oraz transfer ryzyka.

Organizację zarządzania ryzykiem w Banku przedstawia schemat nr 2.

Schemat nr 2. Organizacja zarządzania ryzykiem w Banku

2.2. Struktura organizacyjna zarządzania ryzykiem

Skład, zakres działania i kompetencje organów oraz przedmiot działalności Banku określają: ustawa o BGK, statut Banku i regulaminy tych organów.

Poniżej przedstawiono organy Banku oraz wiodące komórki organizacyjne centrali Banku uczestniczące w procesie zarządzania ryzykiem w Banku.

Rada Nadzorcza Banku

Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad zgodnością polityki Banku w zakresie podejmowania ryzyka ze strategią i planem finansowym Banku.

Komitet do spraw Audytu

Komitet do spraw Audytu wspiera działania Rady Nadzorczej Banku, w szczególności sprawując nadzór nad obszarem zarządzania ryzykiem poprzez ocenę adekwatności przyjętej strategii zarządzania ryzykami uznanymi przez Bank za istotne.

Zarząd Banku

Zarząd Banku odpowiada za zorganizowanie i funkcjonowanie procesu zarządzania ryzykiem oraz skuteczność systemu zarządzania ryzykiem. W strukturze Zarządu jeden z jego członków nadzoruje obszar ryzyka działalności bankowej obejmujący komórki organizacyjne zarządzające m.in. ryzykiem kredytowym, finansowym i operacyjnym.

Komitet Finansowy Banku

Podstawowym celem działalności Komitetu jest określanie bieżącej, średnio i długoterminowej polityki zarządzania aktywami i pasywami Banku mającej na celu optymalizację wyników oraz efektywną alokację kapitału Banku, przy uwzględnieniu adekwatnego poziomu ekspozycji na ryzyko własne oraz charakteru zadań publicznych zleconych Bankowi, w tym zadań realizowanych przez Bank w ramach prowadzonej obsługi funduszy utworzonych, powierzonych lub przekazanych Bankowi na podstawie odrębnych ustaw bądź innych aktów prawnych.

Komitet Ryzyka Operacyjnego Banku

Podstawowym celem działalności Komitetu jest zapewnienie efektywnego zarządzania ryzykiem operacyjnym i ryzykiem braku zgodności. Komitet pełni funkcje opiniodawcze i decyzyjne. Komitet jest odpowiedzialny za ograniczanie ryzyka operacyjnego i ryzyka braku zgodności, w szczególności poprzez: inicjowanie oraz koordynowanie działań w zakresie identyfikacji, pomiaru i monitorowania ryzyka operacyjnego i ryzyka braku zgodności, opiniowanie poziomu limitów ograniczających ryzyko operacyjne, a także ocenę systemu stosowanych technik redukcji tych ryzyk. Komitet koordynuje działania w zakresie identyfikacji, pomiaru i monitorowania ryzyka utraty reputacji oraz raportowania w tym zakresie.

Komitet Kredytowy Banku

Do podstawowych zadań Komitetu należy: podejmowanie decyzji w sprawie wniosków kredytowych oraz wniosków dotyczących czynności restrukturyzacyjnych, windykacyjnych, rekomendowanie Zarządowi Banku wniosków o podjęcie decyzji w sprawach zastrzeżonych do kompetencji Zarządu Banku, w tym polityki kredytowej Banku oraz limitów ekspozycji, dokonywanie kwartalnych przeglądów portfela kredytowego i podejmowanie decyzji w sprawie klasyfikacji i poziomu tworzonych rezerw celowych, dokonywanie rocznych przeglądów branż i podejmowanie decyzji w sprawie ich klasyfikacji do odpowiednich kategorii ryzyka inwestycyjnego. Przy podejmowaniu decyzji KKB uwzględnia ryzyko kredytowe, zabezpieczenie interesów Banku, a także efektywność proponowanych transakcji.

Komitet Produktowy Banku

Do podstawowych zadań Komitetu należy: opiniowanie i ustalanie planów wdrożenia nowych oraz modyfikacji istniejących produktów bankowych, opiniowanie parametrów finansowych produktów bankowych, monitorowanie i omawianie wyników finansowych oraz stopnia realizacji planów finansowych Banku w układzie produktowym, opiniowanie działań marketingowych i promocyjnych z obszaru działalności produktowej, a także opiniowanie i ustalanie kierunków rozwoju architektury informatycznej Banku związanej z produktami i usługami oferowanymi przez Bank.

Departament Audytu Wewnętrznego

Departament Audytu Wewnętrznego podlega bezpośrednio Prezesowi Zarządu i odpowiada za dokonywanie niezależnej oceny systemu kontroli wewnętrznej oraz procesów zarządzania ryzykiem w Banku i jego podmiotach zależnych, w tym adekwatności i skuteczności stosowanych mechanizmów kontrolnych oraz pełnienie funkcji doradczej poprzez formułowanie rekomendacji dotyczących usprawnienia istniejących mechanizmów kontrolnych lub wdrożenia nowych rozwiązań zwiększających efektywność systemu kontroli wewnętrznej.

Departament Ryzyka Finansowego

Departament Ryzyka Finansowego odpowiada za tworzenie i rozwój efektywnego systemu zarządzania ryzykiem finansowym (adekwatności kapitałowej, płynności finansowej, stopy procentowej, walutowym, kredytowym banku-kontrahenta i kraju) i niefinansowym (operacyjnym, modeli, braku zgodności oraz utraty reputacji), sprawowanie kontroli nad operacjami przeprowadzanymi na rynkach finansowych, wyznaczanie wartości wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka rynkowego i operacyjnego oraz kapitału krótkoterminowego, szacowanie kapitału wewnętrznego oraz koordynowanie procesu ICAAP.

Departament Ryzyka Kredytowego

Departament Ryzyka Kredytowego odpowiada za zarządzanie jednostkowym ryzykiem kredytowym oraz prawidłową klasyfikację:

- klienta lub grupy podmiotów powiązanych klienta, nie będącego instytucją finansową oraz nie znajdującego się w portfelu zarządzanym przez Departament Kredytów Trudnych,
- transakcji kredytowej

oraz prawidłowość ustanowionych zabezpieczeń pojedynczej transakcji kredytowej, z wyłączeniem zabezpieczeń transakcji udzielanych instytucjom finansowym w ramach przyznanych przez Bank limitów zaangażowania dla banków.

Departament Zarządzania Ryzykiem Kredytowym

Departament Zarządzania Ryzykiem Kredytowym odpowiada za projektowanie kierunków i zasad polityki kredytowej Banku, zarządzanie ryzykiem kredytowym portfela ekspozycji kredytowych Banku, opracowywanie zasad oceny ryzyka kredytowego i technik jego redukcji, przygotowywanie danych dotyczących aktywów obciążonych ryzykiem kredytowym oraz obliczanie wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, koordynację budżetowania rezerw celowych oraz monitoring procesów w zakresie ich tworzenia i rozwiązywania.

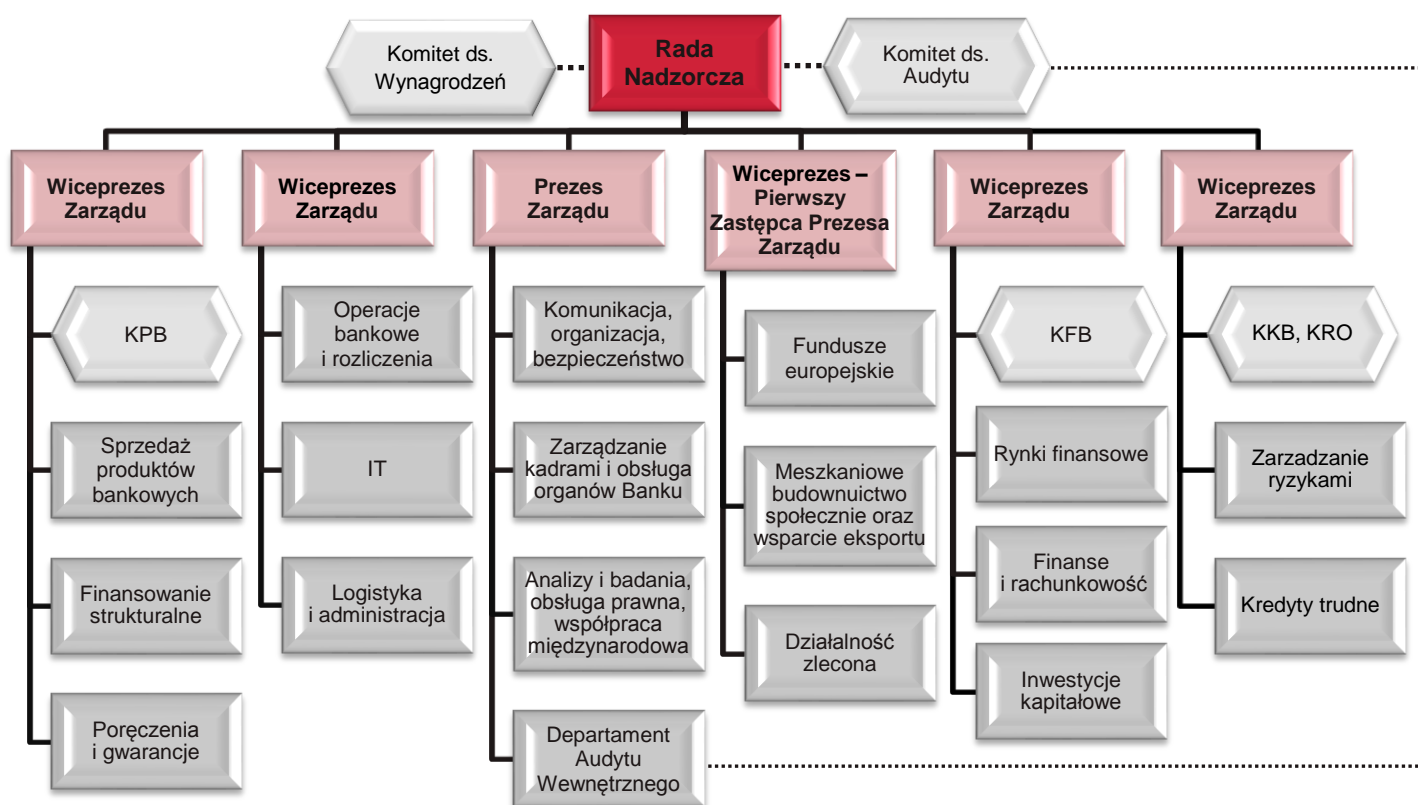
Biuro Optymalizacji Procesów Kredytowych²

Biuro Optymalizacji Procesów Kredytowych odpowiada za prowadzenie projektów w zakresie procesów kredytowych w Banku, analizę, mierzenie i usprawnianie procesów kredytowych, projektowanie i modyfikacje narzędzi wykorzystywanych w procesach kredytowych, opracowywanie i bieżącą modyfikację projektów procedur z zakresu procesów kredytowych oraz procedur dotyczących kompetencji decyzyjnych z zakresu procesów kredytowych oraz funkcjonowania komitetów kredytowych.

Departament Kredytów Trudnych

Departament Kredytów Trudnych odpowiada za prowadzenie działań restrukturyzacyjnych i windykacyjnych, odzyskiwanie należności z tytułu zawartych umów kredytowych oraz odzyskiwanie innych wierzytelności wymagających postępowania restrukturyzacyjnego lub windykacyjnego.

Schemat nr 3. Ogólny zarys struktury organizacyjnej Banku na dzień 31 grudnia 2013 r.

² od dnia 1 stycznia 2014r., w związku ze zmianą struktury organizacyjnej obowiązującej w Banku, Biuro Optymalizacji Procesów Kredytowych zostało włączone do Departamentu Zarządzania Ryzykiem Kredytowym

2.3. Ryzyko kredytowe i kredytowe kontrahenta

2.3.1. Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe stanowi jeden z najważniejszych rodzajów ryzyka, na jakie narażony jest Bank w ramach prowadzonej działalności i zostało zdefiniowane jako zagrożenie związane z niewypłaceniem przez kredytobiorcę zobowiązania wynikającego z umowy, tj. niespłaceniem należności z tytułu ekspozycji kredytowej wraz z wynagrodzeniem Banku, w terminach określonych w umowie.

Głównymi celami zarządzania ryzykiem kredytowym są:

- identyfikacja obszarów ryzyka kredytowego i jego ograniczanie do akceptowalnego przez Bank poziomu,
- systematyczna kontrola podejmowanych działań, w obszarze tego ryzyka,
- kształtowanie pozycji bilansowych i pozabilansowych Banku w celu minimalizacji ryzyka negatywnego odchylenia się wyniku finansowego od założonego w planie finansowym Banku.

Proces zarządzania ryzykiem kredytowym realizowany jest na poziomie ryzyka klienta z uwzględnieniem jednostkowej ekspozycji kredytowej oraz ryzyka portfela kredytowego w oparciu o stosowane w Banku:

- planowane, celowe działania określone w polityce kredytowej,
- wewnętrzne regulacje,
- dostępne systemy i narzędzia wspomagające,
- rekomendacje i zalecenia dla oddziałów oraz innych komórek Banku.

Bank sformalizował podejście do zarządzania ryzykiem kredytowym w Polityce zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku Gospodarstwa Krajowego oraz w procedurze Zasady zarządzania ryzykiem kredytowym w BGK. Zasady te określają sposób oceny i pomiaru ryzyka kredytowego na moment zawierania transakcji obarczonych tym ryzykiem oraz w okresie trwania transakcji. Zasady te wskazują także mechanizmy kontroli poziomu tego ryzyka w odniesieniu do pojedynczych transakcji oraz całego portfela kredytowego, w tym mechanizmy kontroli poziomu ryzyka koncentracji zaangażowań.

Ryzyko koncentracji zaangażowań jest ważnym czynnikiem ryzyka kredytowego. W Banku są wprowadzone odpowiednie wewnętrzne zasady i stosowane procedury w zakresie koncentracji zaangażowań ze szczególnym uwzględnieniem dużych zaangażowań w odniesieniu do pojedynczych klientów i grup klientów Banku. Koncentracja w portfelu poddawana jest monitoringowi w podziale na poszczególnych kredytobiorców, podmioty powiązane ze sobą kapitałowo lub organizacyjnie, branże itp. Zasady koncentracji zaangażowań odnoszą się do różnych obszarów działalności Banku (nie tylko działalności kredytowej, ale również inwestycyjnej czy transakcji na rynku pieniężnym).

W Banku stosowane są metodyki badania zdolności kredytowej poszczególnych podmiotów uwzględniające ich specyfikę działania, a także określone są zasady przyjmowania i oceny wartości prawnych zabezpieczeń.

Bank monitoruje terminowość spłat zobowiązań z tytułu ekspozycji obarczonych ryzykiem kredytowym i dokonuje okresowych ocen sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorców. Dokonywana jest klasyfikacja poszczególnych ekspozycji oraz tworzone są odpowiednie rezerwy celowe. Utrzymywany jest również adekwatny poziom kapitału dla zapewnienia wypłacalności w sytuacji braku spłaty należności od dłużników.

Bank kontroluje poziom ekspozycji na ryzyko kredytowe:

- łącznie oraz w podziale na działalność własną, a także związaną z obsługą funduszy utworzonych, powierzonych lub przekazanych na podstawie odrębnych ustaw,

- w zakresie koncentracji zaangażowań wobec jednego podmiotu i/lub podmiotów powiązanych kapitałowo bądź organizacyjnie,
- w zakresie dużych zaangażowań,
- w odniesieniu do poszczególnych branż działalności gospodarczej,
- odrębnie z tytułu finansowania rynku nieruchomości i ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie,
- w stosunku do wybranych segmentów i produktów,
- z tytułu transakcji walutowych lub indeksowanych do waluty,
- z tytułu udzielonych przez Bank zobowiązań pozabilansowych (gwarancji, poręczeń i akredytyw).

W maju 2009 r. Bank wycofał z oferty produkty kredytowe dla osób fizycznych. Jedyne kredyty udzielane przez Bank osobom fizycznym w ramach realizacji programu rządowego, to kredyty dla osób fizycznych z dopłatami do oprocentowania na usuwanie skutków powodzi, osuwisk ziemnych i huraganów (udzielane m.in. na podstawie ustawy z dnia 8 lipca 1999 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych na usuwanie skutków powodzi (Dz. U. Nr 62, poz. 690, z późn. zm.)).

Zarząd Banku określa politykę kredytową, uwzględniając apetyt na ryzyko i strategię Banku oraz dotychczasowy poziom ryzyka kredytowego ponoszonego przez Bank, strukturę portfela kredytowego, strukturę prawnych zabezpieczeń, spłaty transakcji obciążonych ryzykiem kredytowym oraz zewnętrzne czynniki makroekonomiczne. W polityce kredytowej wskazywane są między innymi: akceptowalny poziom ryzyka dla portfela kredytowego, cele i rekomendacje kredytowe, profil kredytowy poszczególnych segmentów klienta oraz produktów, proces zarządzania ryzykiem wraz z przedstawieniem dobrych praktyk w tym zakresie.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami Bank co najmniej raz w roku przeprowadza testy warunków skrajnych dotyczące wrażliwości ekspozycji kredytowych na zmiany kursu walutowego, zmiany stóp procentowych oraz zmianę wartości przyjętych zabezpieczeń.

Podstawowym instrumentem redukcji ryzyka kredytowego jest prawne zabezpieczenie wierzytelności Banku. W Banku stosuje się wewnętrzną procedurę dotyczącą ustanawiania i oceny prawnego zabezpieczenia wierzytelności na moment zawierania transakcji obciążonych ryzykiem kredytowym oraz monitorowania zabezpieczenia w okresie trwania transakcji.

Do kalkulacji wartości zabezpieczeń rzeczowych (rzeczowych) przyjmuje się zweryfikowaną przez Bank wartość z wyceny z zastosowaniem wskaźnika korygującego wartość zabezpieczenia. W przypadku zabezpieczeń nierzeczywistych badana jest sytuacja ekonomiczno-finansowa wystawcy zabezpieczenia. Ponadto, każdorazowo oceniane jest spełnienie warunków formalno-prawnych uznania zabezpieczenia oraz jego realność i płynność, a także korelacja z sytuacją ekonomiczno-finansową dłużnika.

W okresie trwania transakcji obciążonej ryzykiem kredytowym prawne zabezpieczenie jest okresowo monitorowane. Kontrolą podlega stan i wartość zabezpieczenia, możliwość zaspokojenia z zabezpieczenia wierzytelności Banku oraz relacja aktualnej wartości zabezpieczenia do aktualnej kwoty wierzytelności. Częstotliwość monitorowania zabezpieczenia uzależniona jest od formy zabezpieczenia, wartości ekspozycji kredytowej oraz oceny ryzyka zabezpieczonej transakcji kredytowej.

W zakresie ryzyka kredytowego jednym z narzędzi zarządzania ryzykiem w BGK jest system limitów. Proces limitowania odbywa się zarówno na poziomie operacyjnym jak i poziomie strategicznym, zgodnie z właściwymi kompetencjami. W zależności od profilu ryzyka ekspozycji Bank stosuje następujące limity:

- branżowe, odzwierciedlające ryzyko wynikające z rodzaju działalności klienta,
- przedmiotowe, wynikające z ryzyka, jakim obciążony jest cel udzielonego kredytu,
- podmiotowe, określone ze względu na typ klienta,
- produktowe.

Przyjęte rodzaje limitów wewnętrznych oraz ich wysokość zatwierdza Zarząd Banku lub odpowiedni Komitet powołany przez Zarząd Banku. W Banku określa się w procedurach wewnętrznych zasady ustalania i aktualizowania wysokości limitów wewnętrznych oraz częstotliwość monitorowania ich przestrzegania i raportowania o wynikach tego monitoringu.

Proces monitorowania portfelowego ryzyka kredytowego polega na cyklicznej kontroli wielkości limitowanych parametrów i analizowaniu stopnia wykorzystania wyznaczonych limitów. W 2013 r. Bank nie odnotował przekroczenia limitów wewnętrznych jak i limitów zewnętrznych.

Bieżące monitorowanie oraz raportowanie są kluczowymi elementami procesu zarządzania ryzykiem kredytowym. Regularnie są określane i przekazywane informacje o profilu ryzyka, potencjalnych zagrożeniach i podjętych działaniach.

Dodatkowym czynnikiem ograniczającym ryzyko kredytowe jest obowiązujący w Banku podział kompetencji przy podejmowaniu decyzji kredytowych.

2.3.2. Ryzyko kredytowe kontrahenta

W Banku obowiązują metodologie określające zasady:

- oceny sytuacji finansowej banku – kontrahenta,
- ustalania i monitorowania limitów zaangażowania przyznanych bankowi – kontrahentowi oraz krajowi,
- monitorowania, klasyfikacji i raportowania bieżącej ekspozycji wobec banku – kontrahenta oraz kraju.

Celem ustalania limitów zaangażowania jest ograniczenie ryzyka, które należy rozumieć jako:

- w odniesieniu do banków – kontrahentów:
 - ryzyko rozliczenia, związane z możliwością niezrealizowania przez bank – kontrahenta zobowiązania wobec BGK w dacie rozliczenia, kiedy cała wartość kontraktu (umowy) jest zagrożona ryzykiem, przy czym ryzykiem objęte są wszystkie przepływy realizowane pomiędzy BGK a bankiem – kontrahentem,
 - ryzyko przedrozliczeniowe, związane z możliwością nie wywiązania się przez bank – kontrahenta w części lub w całości z udzielonego przyrzeczenia zapłaty o danym czasie trwania, na skutek czego Bank może ponieść straty.
- w odniesieniu do krajów:
 - ryzyko polityczne – ryzyko związane z możliwością, iż decyzje polityczne, warunki lub wydarzenia w danym kraju wpłyną negatywnie na sektor finansowy w wyniku czego inwestorzy poniosą szkody lub utracą zyski,
 - ryzyko ekonomiczne – ryzyko nie odzyskania należności w wyniku pogorszenia sytuacji gospodarczej w danym kraju.

Ograniczenie tego ryzyka jest realizowane poprzez wyznaczenie stosownych limitów, gdzie:

- w przypadku banków są to:
 - limit rozliczeniowy na operacje rynku międzybankowego,
 - limit przedrozliczeniowy na operacje rynku międzybankowego,
 - limit dla transakcji finansowania handlu,
 - limit dla grupy bankowej,
- w przypadku krajów:
 - limit zaangażowania na kraj.

Bieżąca ekspozycja obciążająca limity dla banków oraz pozostałych kontrahentów uwzględnia dodatnią wartość wyceny oraz zmienność parametrów rynkowych.

W tabeli nr 1 przedstawiony jest rozkład jakości kredytowej banków w oparciu o rating w odniesieniu do istniejących ekspozycji BGK.

Tabela nr 1. Jakość kredytowa banków – kontrahentów³	struktura w %
AA i wyższe	0,1%
A	46,7%
BBB	48,6%
BB i niższe	0,0%
brak ratingu zewnętrznego agencji międzynarodowych	4,6%
RAZEM	100,0%

W tabeli nr 2 przedstawiono informację nt. dodatniej wartości godziwej brutto instrumentów pochodnych.

Tabela nr 2. Dodatnia wartość godziwa brutto instrumentów pochodnych na dzień 31 grudnia 2013 r.⁴	
Typ instrumentu	suma dodatnich wartości godziwych brutto (w tys. zł)
IRS	16 045
FX Forward	4
FX Swap	4 108
Razem	20 157

W celu obniżenia ryzyka kredytowego kontrahenta Bank zawiera Umowy Ramowe, które umożliwiają kompensowanie wzajemnych należności w uzasadnionych przypadkach („przypadek naruszenia” oraz „przypadek uzasadniający rozwiązanie”).

2.3.3. Techniki ograniczania ryzyka kredytowego

Bank w zakresie przedsięwzięć mających na celu ograniczenie lub redukcję ryzyka kredytowego stosuje następujące instrumenty i metody:

- dywersyfikację ryzyka,
- zabezpieczenie ryzyka,
- ubezpieczenie ryzyka,
- podział ryzyka,
- rekompensatę ryzyka.

Bank stosuje kompleksową metodę wykorzystania zabezpieczeń.

Okresowo monitorowana jest wartość zabezpieczenia w okresie trwania transakcji obciążonej ryzykiem kredytowym. W przypadku stwierdzenia niekorzystnej zmiany wartości zabezpieczenia Bank wdraża procedury postępowania adekwatne do sytuacji.

³ zestawienie bazuje na ratingach zewnętrznych przyznanych przez agencje Moody's, Standard&Poor's i Fitch Ratings zmapowanych na jednolitą skalę AAA-B

⁴ w związku z zaokrągleniem wartości prezentowanych w tabelach, w dokumencie mogą występować różnice w sumach i udziałach procentowych

W Banku przyjmowane są następujące główne rodzaje zabezpieczeń:

- hipoteka na nieruchomości,
- weksel,
- gwarancje bankowe i Skarbu Państwa,
- poręczenie jednostki samorządu terytorialnego,
- zastaw rejestrowy na rzeczach ruchomych.

Ustanowienie określonych typów zabezpieczeń uzależnione jest m.in. od całkowitego zaangażowania Banku wobec klienta, sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta, rodzaju klienta oraz produktu.

W działalności kredytowej w Banku występują jako główni gwaranci jednostki samorządu terytorialnego poręczające zobowiązania kredytowe. Każdorazowo przed ustanowieniem zabezpieczenia w postaci poręczenia jednostki samorządu terytorialnego badana jest sytuacja ekonomiczno-finansowa podmiotu zgodnie z obowiązującą w Banku metodyką oceny ratingowej i badania zdolności kredytowej jednostek samorządu terytorialnego. Co do zasady poręczycielami mogą być tylko jednostki samorządu terytorialnego posiadające zdolność kredytową i legitymujące się pozytywną opinią Regionalnej Izby Obrachunkowej między innymi dotyczącej wykonania budżetu oraz o prawidłowości łącznej kwoty długu.

Eksportowe transakcje kredytowe realizowane z bankami – kontrahentami w ramach Programu rządowego Finansowe Wspieranie Eksportu objęte są pełną ochroną wynikającą z umów ubezpieczenia zawartych przez Bank z Korporacją Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych S.A. Ochrona ubezpieczeniowa KUKE S.A. realizowana jest zgodnie z ogólnymi warunkami gwarantowanych przez Skarb Państwa ubezpieczeń kredytów eksportowych.

W tabeli nr 3 przedstawiono rodzaje ochrony kredytowej dla poszczególnych typów ekspozycji.

Tabela nr 3. Ekspozycje objęte ochroną kredytową w standardowej metodzie wyliczania wymogu kapitałowego wg stanu na 31 grudnia 2013 r. (w tys. zł)

Klasa ekspozycji	Wartość ekspozycji	Ochrona kredytowa			%
		Gwarancje	Zabezpieczenia finansowe	Razem	
Rządy i banki centralne	38 239 274	0	0	0	0,00%
Samorządy terytorialne i władze lokalne	5 636 361	0	0	0	0,00%
Organy administracji i podmioty nieprowadzące działalności gospodarczej	356 952	146 998	375	147 373	41,29%
Instytucje - banki	8 622 304	566 793	2 700 103	3 266 896	37,89%
Przedsiębiorstwa	6 395 214	2 109 783	209 679	2 319 462	36,27%
Detaliczne	765 887	0	1 427	1 427	0,19%
Zabezpieczone na nieruchomościach	7 380 671	383 933	36 415	420 348	5,70%
Przeterminowane	687 906	0	12 292	12 292	1,79%
Ekspozycje należące do nadzorczych kategorii wysokiego ryzyka	366 574	111 946	0	111 946	30,54%
Pozostałe	4 440 620	0	0	0	0,00%
RAZEM	72 891 764	3 319 453	2 960 291	6 279 744	8,62%

Dominująca ochrona kredytowa, charakteryzująca się maksymalną redukcją ryzyka dotyczy transakcji z innymi bankami, zabezpieczonych skarbowymi papierami wartościowymi. Pozostałe redukcje ryzyka możliwe są dzięki przyjmowanym przez Bank gwarancjom, których głównymi wystawcami są jednostki samorządu terytorialnego oraz Skarb Państwa. Jednostki samorządu terytorialnego poręczają głównie

ekspozycje powiązanych Towarzystw Budownictwa Społecznego i spółek komunalnych. Znaczącym udziałem poręczeń jednostek samorządu terytorialnego charakteryzują się również podmioty lecznicze.

2.3.4. Obniżenie oceny wiarygodności kredytowej klienta

W przypadku obniżenia oceny wiarygodności kredytowej klienta, podobnie jak i spadku wartości zabezpieczenia, w okresie trwania transakcji obciążonej ryzykiem kredytowym, Bank może żądać od dłużnika ustanowienia dodatkowego zabezpieczenia lub zmiany zabezpieczenia, w zależności od indywidualnej oceny ryzyka. Takie działanie jest przewidziane we wzorach umów z dłużnikiem.

2.3.5. Saldowanie (netting)

Na dzień 31 grudnia 2013 r. Bank nie korzystał z technik saldowania transakcji na potrzeby szacowania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego i kredytowego kontrahenta.

2.3.6. Informacja tabelaryczna z zakresu ryzyka kredytowego i kredytowego kontrahenta

Definicje

Definicja należności przeterminowanych

Bank w działalności kredytowej definiuje należności przeterminowane i postępuje zgodnie z podejściem określonym w rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw.

Definicja należności zagrożonych

Bank w działalności kredytowej definiuje należności zagrożone i postępuje zgodnie z podejściem określonym w rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw. Jako ekspozycje zagrożone przyjmowane są ekspozycje klasyfikowane do kategorii „poniżej standardu”, „wątpliwe” lub „stracone”. Klasyfikacja do poszczególnych kategorii następuje w oparciu o ocenę sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta oraz terminowości spłat zobowiązań.

Definicja korekt wartości i rezerw

W Banku stosuje się zasady tworzenia rezerw celowych dla portfela bankowego określone w rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw. W Banku obowiązuje także wewnętrzna instrukcja służbowa dotycząca zasad klasyfikacji ekspozycji kredytowych i tworzenia rezerw celowych wskazująca zasady i tryb podejmowania decyzji w sprawie klasyfikacji i tworzenia rezerw celowych. Przedmiotowe decyzje podejmowane są w okresach kwartalnych w drodze szczegółowego przeglądu portfela kredytowego z uwzględnieniem terminowości spłat oraz sytuacji ekonomiczno-finansowej podmiotów, a także stanu prawnego zabezpieczenia branego pod uwagę przy pomniejszaniu podstawy tworzenia rezerw celowych. W przypadku wystąpienia niekorzystnych zjawisk Bank dokonuje zmiany klasyfikacji należności oraz tworzenia rezerw celowych również w okresach pomiędzy kwartalnymi przeglądami portfela kredytowego.

W przypadku banków – kontrahentów Bank przypisuje ekspozycjom kategorii (zgodne z rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw) na podstawie sytuacji ekonomiczno-finansowej banków lub analizy terminowości spłat. Bank wyznacza kategorie sytuacji ekonomiczno-finansowej banków na podstawie dwóch kryteriów: oceny wskaźnikowej oraz wielkości funduszy własnych banków.

Ponadto, w Banku tworzy się rezerwę na ryzyko ogólne i fundusz ogólnego ryzyka.

Informacje ogólne

Łączna kwota ekspozycji z tytułu ryzyka kredytowego według wyceny bilansowej (po korektach rachunkowych), bez uwzględnienia skutków ograniczania ryzyka kredytowego i kredytowego kontrahenta według stanu na 31 grudnia 2013 r. wyniosła 72 891 764 tys. zł.

Średnia kwota ekspozycji w podziale na klasy przedstawiona jest w tabeli nr 4.

Tabela nr 4. Średnia kwota ekspozycji w 2013 r. w podziale na klasy (w tys. zł)⁵

Rządy i banki centralne	5 245 851
Samorządy terytorialne i władze lokalne	5 891
Organy administracji i podmioty nieprowadzące działalności gospodarczej	3 556
Instytucje - banki	177 632
Przedsiębiorstwa	28 293
Detaliczne	492
Zabezpieczone na nieruchomościach	5 396
Przeterminowane	2 063
Ekspozycje należące do nadzorczych kategorii wysokiego ryzyka	19 891
Pozostałe	348 310

Dokonywana przez Bank obsługa finansowa przedsięwzięć instytucji rządowych skutkuje szczególnie wysokimi kwotami ekspozycji zarówno w klasie Rządy i banki centralne, jak i Instytucje – banki.

W tabeli nr 5 przedstawiono strukturę geograficzną ekspozycji kredytowych w podziale na kraje, natomiast w tabeli nr 6 strukturę geograficzną ekspozycji krajowych w podziale na regiony.

Tabela nr 5. Struktura ekspozycji BGK w podziale na segmenty geograficzne (kraje) wg stanu na 31 grudnia 2013 r. (w tys. zł)

Kraj	Rządy i banki centralne	Instytucje - banki	Przedsiębiorstwa	Zabezpieczone na nieruchomościach	Przeterminowane	Pozostałe	RAZEM
Białoruś	0	499 378	0	0	0	111 961	611 339
Dania	0	332 247	0	0	0	0	332 247
Francja	414 392	4 616	0	0	0	0	419 008
Luxemburg	0	0	0	0	0	251 935	251 935
Niemcy	828 652	28 140	0	0	0	0	856 792
Polska	36 996 230	7 374 382	6 166 530	7 380 671	687 906	11 202 499	69 808 218
Wielka Brytania	0	206 208	0	0	0	0	206 208
Pozostałe	0	177 332	228 684	0	0	0	406 016
RAZEM	38 239 274	8 622 304	6 395 214	7 380 671	687 906	11 566 395	72 891 764

Zaangażowania wobec podmiotów poza granicami Polski wynikają przede wszystkim z transakcji z bankami zagranicznymi jak również realizacji programu Finansowe Wspieranie Eksportu.

⁵ średnia wyznaczona na podstawie danych kwartalnych dotyczących ekspozycji wobec poszczególnych klientów Banku zakwalifikowanych do danej klasy

Tabela nr 6. Struktura ekspozycji BGK w podziale na regiony wg stanu na 31 grudnia 2013 r. (w tys. zł)

Województwo	Samorządy terytorialne i władze lokalne	Przedsiębiorstwa	Detaliczne	Zabezpieczone na nieruchomościach	Przeterminowane	Pozostałe	RAZEM
Dolnośląskie	633 363	170 924	10 484	945 481	16 198	802 094	2 578 544
Kujawsko-Pomorskie	347 631	69 909	8 544	475 022	3 239	48 617	952 962
Lubelskie	222 350	228 122	8 641	202 960	6 011	19 325	687 410
Lubuskie	292 442	2 195	4 265	189 391	1 445	109	489 846
Łódzkie	265 078	31 311	18 650	246 203	34 088	67 552	662 883
Małopolskie	566 222	55 857	8 960	668 260	154 464	10 159	1 463 922
Mazowieckie	470 944	4 084 297	624 157	1 320 773	179 654	48 125 645	54 805 471
Opolskie	263 139	40	3 720	46 604	24 114	404	338 021
Podkarpackie	150 131	5 647	4 955	157 267	46 948	8 263	373 210
Podlaskie	231 854	182 129	5 574	235 637	17 694	7 656	680 544
Pomorskie	541 503	215 606	10 048	614 877	69 895	6 520	1 458 450
Śląskie	196 434	822 105	8 869	672 007	21 204	3 201	1 723 820
Świętokrzyskie	173 242	23 427	1 120	77 412	20 501	1 500	297 201
Warmińsko-Mazurskie	347 857	14 700	16 002	153 797	9 188	18 679	560 223
Wielkopolskie	554 853	167 521	17 838	721 908	72 548	43 932	1 578 599
Zachodniopomorskie	379 319	92 741	14 058	653 071	10 716	7 208	1 157 113
RAZEM	5 636 361	6 166 530	765 887	7 380 671	687 906	49 170 863	69 808 218

Okolo 79% ekspozycji dotyczy województwa mazowieckiego. Taki stan rzeczy wynika z faktu skupienia w tym województwie organów centralnych, zaangażowania wobec których stanowią największą część portfela Banku.

W tabeli nr 7 przedstawiono strukturę ekspozycji zagrożonych BGK w podziale na regiony.

Tabela nr 7. Struktura zagrożonych ekspozycji BGK i utworzone rezerwy w podziale na regiony na 31 grudnia 2013 r. (w tys. zł)

Województwo	Ekspozycje zagrożone	Struktura w %	Utworzone rezerwy celowe
Dolnośląskie	189 882	7,06%	22 305
Kujawsko-Pomorskie	121 580	4,52%	8 798
Lubelskie	88 556	3,29%	21 475
Lubuskie	85 103	3,16%	10 867
Łódzkie	129 240	4,80%	32 917
Małopolskie	175 837	6,54%	84 324
Mazowieckie	494 094	18,37%	168 781
Opolskie	18 687	0,69%	13 008
Podkarpackie	141 985	5,28%	50 787
Podlaskie	58 264	2,17%	23 957
Pomorskie	210 920	7,84%	55 527
Śląskie	504 213	18,75%	60 491
Świętokrzyskie	33 411	1,24%	11 834
Warmińsko-Mazurskie	54 541	2,03%	13 787
Wielkopolskie	232 830	8,66%	51 756
Zachodniopomorskie	150 642	5,60%	25 805
RAZEM	2 689 785	100,00%	656 419

Najwięcej ekspozycji zagrożonych występuje w województwach śląskim, mazowieckim i wielkopolskim. W przypadku województwa mazowieckiego wynika to w dużej mierze ze znacznego udziału ekspozycji deweloperskich mających charakter historyczny z lat 2006-2009, a w drugiej kolejności ekspozycji byłego KFM. W przypadku województwa wielkopolskiego oraz śląskiego podstawowym powodem znacznego poziomu kredytów zagrożonych są ekspozycje byłego KFM, a także transakcje wobec przedsiębiorstw.

W tabelach nr 8 i 9 przedstawiono strukturę ekspozycji BGK w podziale na branże i informacje na temat jakości tych ekspozycji.

Tabela nr 8. Struktura ekspozycji BGK w podziale na branże wg stanu na 31 grudnia 2013 r. (w tys. zł)

	Samorządy terytorialne i władze lokalne	Przedsiębiorstwa	Detaliczne	Zabezpieczone na nieruchomościach	Przeterminowane	Pozostałe	RAZEM	Struktura w %
Administracja publiczna, obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenie społeczne	5 636 321	0	0	31 456	0	36 870 446	42 538 224	58,36%
Budownictwo	0	297 305	6 918	6 204 035	379 325	6 221	6 893 804	9,46%
Działalność finansowa	0	471 323	298 834	49 138	45	11 912 781	12 732 122	17,47%
Działalność naukowa, profesjonalna, techniczna i edukacja	0	21 733	2 713	37 694	16 582	35 116	113 839	0,16%
Górnictwo i wydobywanie	0	288 078	688	566	55 956	0	345 287	0,47%
Handel hurtowy	0	51 427	25 835	66 619	73 574	355	217 809	0,30%
Hotele i restauracje	0	4 946	11 545	30 175	31 745	0	78 412	0,11%
Obsługa rynku nieruchomości, administrowanie	0	172 750	6 913	124 737	19 095	938	324 433	0,45%
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	0	15 711	5 837	101 645	0	311 284	434 477	0,60%
Pozostała działalność usługowa, sportowa, rozrywkowa, rekreacyjna	40	2 133	894	42 163	24	12 656	57 910	0,08%
Przetwórstwo przemysłowe	0	1 722 285	25 329	308 850	52 969	20 758	2 130 191	2,92%
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	0	1 825 163	10 326	56 261	21 694	307	1 913 751	2,63%
Zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	0	1 290 191	5 929	242 610	6 689	0	1 545 420	2,12%
Pozostałe (osoby fizyczne, brak PKD)	0	232 167	364 127	84 722	30 209	2 854 862	3 566 086	4,89%
RAZEM	5 636 361	6 395 214	765 887	7 380 671	687 906	52 025 725	72 891 764	100%

Zauważalny udział ekspozycji bez przypisanego PKD wynika z transakcji z podmiotami znajdującymi się poza granicami Polski, przez co nie mających przypisanej klasyfikacji działalności. W strukturze portfela dominuje administracja publiczna oraz działalność finansowa ze względu na rozwiniętą współpracę BGK z rządem centralnym oraz samorządami lokalnymi, co jednocześnie determinuje potrzebę współpracy z podmiotami finansowymi w celu zapewnienia finansowania i płynności działania. Relatywnie dużą grupę ekspozycji stanowi również branża budowlana przede wszystkim za sprawą kredytów udzielonych w ramach byłego KFM.

Tabela nr 9. Jakość ekspozycji BGK w podziale na branże wg stanu na 31 grudnia 2013 r. (w tys. zł)

BRANŻA	Ekspozycje zagrożone	Struktura w %	Utworzone rezerwy celowe
Administracja publiczna, obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenie społeczne	223 859	8,32%	43 576
Budownictwo	1 644 419	61,14%	321 652
Działalność finansowa	1 105	0,04%	1 206
Działalność naukowa, profesjonalna, techniczna i edukacja	14 503	0,54%	10 590
Górnictwo i wydobywanie	338 843	12,60%	73 348
Handel hurtowy	75 422	2,80%	57 665
Hotele i restauracje	38 185	1,42%	21 781
Obsługa rynku nieruchomości, administrowanie	35 993	1,34%	10 478
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	60 909	2,26%	4 993
Pozostała działalność usługowa, sportowa, rozrywkowa, rekreacyjna	5 604	0,21%	497
Przetwórstwo przemysłowe	195 650	7,27%	60 173
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	14 797	0,55%	12 295
Zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	8 853	0,33%	10 682
Pozostałe (osoby fizyczne, brak PKD)	31 641	1,18%	27 484
RAZEM	2 689 785	100%	656 419

Branżą charakteryzującą się zdecydowanie najgorszą strukturą jakościową w portfelu BGK jest budownictwo. Wynika to z kompozycji branży, na którą składają się głównie kredyty dla deweloperów (w znacznym stopniu zagrożone), a także kredyty byłego KFM o dużym udziale ekspozycji zagrożonych – przekwalifikowanych ze względu na ocenę sytuacji finansowej klientów.

W tabeli nr 10 przedstawiono strukturę ekspozycji BGK z punktu widzenia ich terminów zapadalności.

Tabela nr 10. Struktura ekspozycji BGK w podziale na terminy zapadalności wg stanu na 31 grudnia 2013 r. (w tys. zł)

Zapadalność pierwotna	Ekspozycje								RAZEM
	do 1 m-ca	powyżej 1 m-ca do 3 m-cy	powyżej 3 m-cy do 6 m-cy	powyżej 6 m-cy do 1 roku	powyżej 1 roku do 3 lat	powyżej 3 lat do 5 lat	powyżej 5 lat	dla których termin upłynął	
Rządy i banki centralne	30 438 809	170 721	0	1 065 000	5 870 666	380 872	313 207	0	38 239 274
Samorządy terytorialne i władze lokalne	0	0	0	34 775	65 085	316 379	5 219 945	178	5 636 361
Organy administracji i podmioty nieprowadzące działalności gospodarczej	0	1 207	0	5 873	40 552	83 052	224 435	1 833	356 952
Institucje - banki	4 421 082	851 782	617 228	2 097 719	150 195	45 290	439 008	0	8 622 304
Przedsiębiorstwa	200 576	17 945	105 881	284 576	658 648	314 447	4 714 564	98 578	6 395 214
Detaliczne	0	596 544	0	2 218	5 389	4 961	116 922	39 852	765 887
Zabezpieczone na nieruchomościach	0	0	0	21 286	95 675	159 641	7 104 069	0	7 380 671
Przeterminowane	0	0	0	0	0	7	188 111	499 789	687 906
Ekspozycje należące do nadzorczych kategorii wysokiego ryzyka	0	7 405	0	166	273 621	0	85 382	0	366 574
Pozostałe	0	4 440 620	0	0	0	0	0	0	4 440 620
RAZEM	35 060 467	6 086 224	723 109	3 511 613	7 159 831	1 304 648	18 405 642	640 230	72 891 764
Struktura w %	48,10%	8,35%	0,99%	4,82%	9,82%	1,79%	25,25%	0,88%	100%

Ze względu na fakt, iż Bank pełni wiodącą rolę w konsolidacji finansów publicznych ekspozycje wobec instytucji rządowych, a także ekspozycje wobec banków na rynku pieniężnym, charakteryzujące się zapadalnością do 1 miesiąca stanowią pierwszą co do wielkości grupę zaangażowań. Natomiast drugą pod względem wielkości grupą są kredyty, których pierwotna zapadalność przekracza 5 lat, udzielane Towarzystwom Budownictwa Społecznego oraz spółdzielniom mieszkaniowym w ramach byłego KFM oraz kredyty udzielane jednostkom samorządu terytorialnego.

Rezerwy

W tabelach nr 11 i 12 przedstawiono stan rezerw i korekt oraz ich dynamikę w 2013 roku.

Tabela nr 11. Uzgodnienie zmian stanów korekt wartości i rezerw celowych BGK za 2013 r. (w tys. zł)

Wyszczególnienie	Stan na 01.01.2013 r.	Utworzone odpisy	Rozwiązane odpisy	Spisanie w ciężar odpisów	Inne korekty	Stan na 31.12.2013 r.
Rezerwy celowe	693 767	297 295	-319 165	-15 293	-185	656 419
normalne	21	0	-10	0	0	11
pod obserwacją	10 472	18 926	-67 614	0	43 387	5 171
poniżej standardu	109 836	105 444	-112 913	0	-7 144	95 223
wątpliwe	129 115	67 379	-63 223	0	-57 386	75 885
stracone	444 323	105 546	-75 405	-15 293	20 958	480 129

Rezerwy na należności kredytowe tworzone są zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw. Na poziom rezerw wpływ ma rozliczanie w czasie korekty wyceny należności byłego KFM dokonanej na dzień likwidacji tego funduszu, tj. na dzień 31 maja 2009 r.

Tabela nr 12. Uzgodnienie zmian stanów korekt wartości i rezerw BGK za 2013 r. (w tys. zł)

Wyszczególnienie	Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	Rezerwy na sprawy sporne	Rezerwy na emerytury i inne świadczenia pracownicze (również dla byłych pracowników)	Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe (finansowe i gwarancyjne)	Rezerwy na ryzyko ogólne	RAZEM
Bilans otwarcia	51 413	35 110	16 493	182 700	211 766	497 482
1. Związania	0	2 883	1 413	90 622	183 862	278 780
2. Rozwiązanie	0	-3 145	0	-89 103	-98 570	-190 818
3. Inne zmiany wartości, w tym:	-8 393	0	-3 055	-19 534	0	-30 982
- zmiana rezerwy z tytułu odroczonego podatku	-8 393	0	0	0	0	-8 393
- ujęcie korekty wyceny do wartości godziwej nieudzielonych kredytów byłego KFM	0	0	0	-19 534	0	-19 534
Bilans zamknięcia	43 020	34 848	14 851	164 685	297 058	554 462

Bank ewidencjonuje każde zawiązanie i rozwiązanie rezerw w zależności od przyczyn ich powstania i ustąpienia – bez kompensowania kosztów i przychodów z tego tytułu w podziale na pojedyncze zdarzenia.

Istotnym czynnikiem wpływającym na zwiększenie wartości rezerw w tym okresie było utworzenie rezerwy na ryzyko ogólne.

2.4. Ryzyko płynności

Definicja

Ryzyko płynności oznacza zagrożenie wystąpienia utraty zdolności do terminowego regulowania zobowiązań, na skutek niekorzystnego ukształtowania się struktury aktywów i pasywów, transakcji pozabilansowych, niedopasowania terminowego bieżących strumieni pieniężnych oraz możliwości poniesienia straty z tego tytułu.

W zakresie zarządzania ryzykiem płynności w Banku obowiązują procedury określające sposób jego monitorowania i zarządzania.

Celami zarządzania ryzykiem płynności są:

- zapewnienie i utrzymywanie zdolności Banku do wywiązywania się zarówno z bieżących jak i z przyszłych planowanych zobowiązań, z uwzględnieniem kosztów pozyskania płynności i rentowności kapitałów własnych,
- zapobieganie wystąpieniu sytuacji kryzysowej,
- określenie rozwiązań umożliwiających przetrwanie sytuacji kryzysowej w przypadku jej ewentualnego wystąpienia (plan awaryjny).

Pomiar

Obowiązujący w BGK system pomiaru ryzyka płynności obejmuje następujące metody:

- wskaźniki płynności, analizę luki płynności, analizy stabilności środków, dzienny monitoring bazy depozytowej – stosowane w odniesieniu do ryzyka płynności, zarówno na poziomie operacyjnym, jak i strategicznym,
- miary ryzyka w warunkach skrajnych (stress testy) stosowane zarówno na poziomie operacyjnym jak i strategicznym – wykorzystywane m.in. w celu oszacowania wymaganego w II Filarze kapitału wewnętrznego na pokrycie ryzyka płynności.

Limity

Istotnym narzędziem zarządzania ryzykiem płynności w BGK jest system limitów. Stosuje się limity i wartości progowe właściwych wskaźników płynności.

Proces monitorowania ryzyka polega na cyklicznej kontroli wielkości limitowanych parametrów i analizowaniu wykorzystania limitów.

W 2013 r. nadzorcze miary płynności określone w uchwale nr 386/2008 KNF z dnia 17 grudnia 2008 r. w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności (Dz. Urz. KNF Nr 8, poz. 40, z późn. zm.) oraz wewnętrzne limity wskaźników płynności nie były przekroczone.

Nadzorcze miary płynności przedstawia tabela nr 13.

Tabela nr 13. Nadzorcze miary płynności	limit	31.12.2013r.
M1 – luka płynności krótkoterminowej (w tys. zł)	0,00	12 322 495
M2 – współczynnik płynności krótkoterminowej	1,00	1,42
M3 – współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych funduszami własnymi	1,00	73,38
M4 – współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi	1,00	2,24

Metody ograniczania ryzyka

W celu ograniczenia ryzyka i zabezpieczenia płynności Bank stosuje poniższe działania:

- zawieranie transakcji na rynku pieniężnym, w tym w szczególności transakcji lokacyjno-depozytowych, reverse repo, repo, kupna i sprzedaży bonów pieniężnych NBP, bonów skarbowych, obligacji i innych,
- utrzymywanie portfela płynnych papierów wartościowych,
- monitorowanie stanu środków oraz możliwości finansowania z NBP w ciągu dnia,
- posiadanie linii zabezpieczających płynność Banku,
- emisje obligacji własnych oraz zarządzanie poziomem depozytów, w celu optymalizacji struktury źródeł finansowania,
- przygotowanie planu postępowania w sytuacjach awaryjnych, związanych ze stanem zmniejszenia lub zagrożenia płynności.

2.5. Ryzyko rynkowe

Definicja

Ryzyko rynkowe rozumiane jest jako niebezpieczeństwo spadku wartości portfela instrumentów finansowych lub wyniku Banku na skutek niekorzystnych zmian parametrów rynkowych (kursów walut, stóp procentowych, cen instrumentów kapitałowych).

W zakresie zarządzania ryzykiem rynkowym w Banku obowiązują procedury określające sposób monitorowania i zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka rynkowego.

W zakresie poszczególnych rodzajów ryzyka rynkowego celem ich zarządzania są odpowiednio:

- dla ryzyka stopy procentowej (w tym ryzyka zmiany cen papierów wartościowych) – ograniczenie ryzyka utraty części dochodu odsetkowego na skutek zmiany rynkowych stóp procentowych oraz ryzyka niekorzystnej zmiany wartości rynkowej posiadanych przez Bank odsetkowych instrumentów finansowych,
- dla ryzyka walutowego – ograniczenie ryzyka strat na skutek zmian rynkowych kursów wymiany walut,
- dla ryzyka cen kapitałowych papierów wartościowych – ograniczenie ryzyka strat na skutek zmian cen instrumentów kapitałowych.

Pomiar

Obowiązujący w BGK system pomiaru ryzyka rynkowego obejmuje następujące metody:

- miary wielkości pozycji – stosowane zarówno na poziomie operacyjnym jak i strategicznym, które dotyczą ryzyka walutowego i ryzyka stopy procentowej (w tym ryzyka cenowego),
- miary wrażliwości służące do szczegółowych analiz (BPV, Duration, wrażliwość wyniku odsetkowego na zmianę wysokości stóp procentowych) – wykorzystywane na poziomie operacyjnym i strategicznym, które dotyczą ryzyka stopy procentowej i ryzyka cenowego,
- wartość zagrożona (VaR) – miara wykorzystywana na poziomie operacyjnym oraz strategicznym w odniesieniu do ryzyka rynkowego,
- miary ryzyka w warunkach skrajnych (stress testy) stosowane zarówno na poziomie operacyjnym jak i strategicznym – wykorzystywane m.in. w celu oszacowania wymaganego w II Filarze kapitału wewnętrznego na pokrycie ryzyka stopy procentowej w portfelu bankowym.

Metody ograniczania ryzyka

Istotnym narzędziem zarządzania ryzykiem rynkowym w BGK jest system limitów oraz domykanie na rynku międzybankowym wybranych transakcji klientów na instrumentach pochodnych.

W Banku stosowane są następujące limity:

- w zakresie ryzyka stopy procentowej stosuje się limity i wartości progowe miar wrażliwości (m.in. BPV) i limity straty,
- w zakresie ryzyka walutowego stosuje się limity wielkości pozycji i limity straty.

Proces monitorowania ryzyka polega na cyklicznej kontroli poziomu miar ryzyka i analizowaniu wykorzystania limitów.

Parametry ryzyka w odniesieniu do ryzyka walutowego przedstawione są w tabeli nr 14.

Tabela nr 14. Walutowa pozycja całkowita i VaR ryzyka walutowego wg stanu na dzień 31.12.2013 r. w tys. zł

Pozycja całkowita Banku	36 347
VaR dla pozycji walutowej Banku	567

BPV dla portfela handlowego wg stanu na dzień 31.12.2013 wyniosło 0,53 tys. zł.

2.6. Ryzyko stopy procentowej księgi bankowej

2.6.1 Charakter ryzyka stopy procentowej księgi bankowej

Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest ograniczenie ryzyka utraty części dochodu odsetkowego na skutek zmiany rynkowych stóp procentowych oraz ograniczenie ryzyka zmniejszenia wartości rynkowej posiadanych przez Bank aktywów odsetkowych.

Ryzyko stopy procentowej determinowane jest w znacznym stopniu przez portfel długoterminowych kredytów (byłego KFM), których finansowanie pozyskiwane od instytucji międzynarodowych ma charakter długoterminowy o terminie przeszacowania do 3 miesięcy. Ponadto, ryzyko stopy procentowej w działalności własnej determinowane jest w znacznej mierze przez depozyty złożone w Banku oraz portfel dłużnych papierów wartościowych. Depozyty o nieustalonym terminie wymagalności ujmowane są w analizach ryzyka stopy procentowej w zależności od grupy klienta w terminach przeszacowania nie przekraczających 1 miesiąca.

Ryzyko opcji klienta zarządzane jest w szczególności przez stosowaną politykę cenową Banku. Ogólna zasada dotyczy ograniczenia opcji klienta poprzez stosowanie zerowych oraz obniżonych w stosunku do pierwotnych ustaleń stawek oprocentowania w przypadku przedterminowego wycofania depozytu oraz prowizji rekompensacyjnej przy wcześniejszej spłacie kredytu.

Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej w Banku jest realizowane w dwóch obszarach:

- ryzyka dochodu, rozumianego jako ryzyko utraty części dochodu odsetkowego na skutek niekorzystnej zmiany rynkowych stóp procentowych,
- ryzyka cenowego, rozumianego jako ryzyko zmniejszenia się wartości rynkowej posiadanego przez Bank portfela instrumentów finansowych na skutek niekorzystnej zmiany rynkowych stóp procentowych.

Zarządzanie ryzykiem dochodu jest realizowane poprzez dopasowanie terminów przeszacowania aktywów i pasywów.

Zarządzanie ryzykiem cenowym jest realizowane poprzez odpowiednie kształtowanie struktury portfela instrumentów finansowych, których wycena zależy od poziomu rynkowych stóp procentowych.

2.6.2 Wrażliwość wyniku finansowego na zmiany stóp procentowych

Bank bada ryzyko stopy procentowej w zakresie:

- ryzyka dochodu,
- ryzyka cenowego z podziałem na portfel bankowy i portfel handlowy,
- testów warunków skrajnych i potrzeb kapitałowych dla portfela bankowego.

Analiza ryzyka dochodu wykonywana jest w oparciu o:

- analizę luki terminów przeszacowania stopy procentowej,
- symulację wrażliwości wyniku z tytułu odsetek – jako metodę przewidywania wpływu zmian rynkowych stóp procentowych na wynik odsetkowy Banku (obejmującą różne scenariusze zmiany stóp procentowych).

Wykorzystywane są następujące miary stopnia ekspozycji Banku na ryzyko dochodu:

- wskaźnik luki stopy procentowej,
- wskaźnik skumulowanej luki stopy procentowej,
- prognozowana kwota, o którą może być w określonym momencie w przyszłości pomniejszony lub powiększony wynik z tytułu odsetek Banku przy założonej zmianie rynkowych stóp procentowych.

Analizy ryzyka dochodu Banku sporządzane są w cyklu miesięcznym, na podstawie danych bilansowych i pozabilansowych według stanu na koniec ostatniego dnia każdego miesiąca.

W tabeli nr 15 przedstawiona została kalkulacja wysokości luki stopy procentowej w portfelu bankowym.

Tabela nr 15. Luka stopy procentowej w tys. zł w portfelu bankowym na 31 grudnia 2013 r.

Pozycje bilansowe	Okresy przeszacowania						
	do 1 mies.	1-3 mies.	3-6 mies.	6-12 mies.	1-3 lata	3-5 lat	pow. 5 lat
Luka w przedziałach przeszacowań	4 752 525	184 134	-163 153	1 218 596	3 726 107	310 932	290 375
Luka skumulowana	4 752 525	4 936 659	4 773 506	5 992 101	9 718 208	10 029 140	10 319 515

Zmianę wyniku odsetkowego przy zmianie stóp procentowych o ± 2 p.p. przedstawia tabela nr 16.

Tabela nr 16. Zmiana wyniku odsetkowego przy zmianie stóp procentowych o ± 2 p.p. wg stanu na 31 grudnia 2013 r. (w tys. zł)

Portfel:	zmiana stóp o -2 p.p.	zmiana stóp o +2 p.p.
Bankowy	-246 205	39 489
PLN	-227 379	101 375
EUR	-15 258	-53 552
USD	-3 888	-8 233
pozostałe waluty	320	-101
Handlowy	-963	963
Razem portfel bankowy i handlowy	-247 167	40 452

Metodologia testowania warunków skrajnych w zakresie ryzyka stopy procentowej polega na wyznaczeniu zmiany wyniku odsetkowego Banku przy założeniu przesunięcia krzywej rynkowych stóp procentowych o 200 punktów bazowych. Przyjmuje się, że oszacowane w ten sposób ryzyko dochodu określa poziom dodatkowych potrzeb kapitałowych z tytułu ryzyka stopy procentowej dla portfela bankowego.

Dla instrumentów księgi bankowej wrażliwych na ryzyko cenowe pomiar ryzyka cenowego dokonywany jest dodatkowo w trybie dziennym za pomocą metod BPV oraz VaR.

2.7. Ryzyko operacyjne

Informacje jakościowe

Ryzyko operacyjne rozumiane jest jako ryzyko poniesienia przez Bank strat wynikających z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi i systemów technicznych lub ze zdarzeń zewnętrznych. Definicja ta obejmuje ryzyko prawne, natomiast nie uwzględnia ryzyka utraty reputacji i ryzyka strategicznego. Celem zarządzania ryzykiem operacyjnym jest bieżące utrzymywanie poziomu ryzyka operacyjnego na dopuszczalnym poziomie, niezagrażającym prowadzonej działalności.

Ryzyko operacyjne obejmuje wszystkie istotne obszary działalności Banku oraz wszelkie nowe, istniejące i modyfikowane: produkty, procesy i systemy oraz uwzględnia czynniki wewnętrzne (takie jak: struktura organizacyjna, specyfika działalności, użytkowane systemy informatyczne, specyfikę klientów, skargi od klientów, jakość kadr, zmiany organizacyjne oraz rotację kadr) i czynniki zewnętrzne (otoczenie działania Banku).

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym obejmuje wszystkie oddziały/komórki organizacyjne centrali Banku oraz podmiotach zależnych, który jest nadzorowany przez właściwe komórki organizacyjne centrali Banku, zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym Centrali BGK oraz zakresem ich obowiązków.

Identyfikacja ryzyka operacyjnego realizowana jest na podstawie:

- źródeł wewnętrznych, w tym:
 - zdarzeń operacyjnych,
 - samooceny ryzyka własnego w komórkach organizacyjnych i oddziałach,
 - oceny procesów w ramach linii biznesowych,
 - oceny produktów o podwyższonym ryzyku,
- źródeł zewnętrznych, w tym:
 - zewnętrznej bazy zdarzeń z obszaru ryzyka operacyjnego,
 - zewnętrznych opracowań.

Bank ocenia faktycznie występujące zagrożenia związane z ryzykiem operacyjnym na podstawie:

- kształtowania się kluczowych wskaźników ryzyka,
- analizy zdarzeń operacyjnych.

W zakresie ryzyka operacyjnego komórki organizacyjne centrali Banku w ramach zakresu swoich obowiązków podejmują stosowne działania mające na celu wybór i zaproponowanie odpowiedniej dla danego obszaru metody zabezpieczenia i ograniczania ryzyka operacyjnego.

Komórki organizacyjne Banku w ramach zakresu swoich obowiązków dokonują zabezpieczenia zagrożonych obszarów operacyjnych następującymi typami zabezpieczeń:

- plany awaryjne – służące przeciwdziałaniu i minimalizowaniu negatywnych skutków nieoczekiwanych zdarzeń, w tym ataków wewnętrznych i zewnętrznych, które mogą szkodzić funkcjonowaniu organizacji,

- ochrona ubezpieczeniowa – ubezpieczenia mienia od zdarzeń losowych, na wypadek awarii sprzętu elektronicznego, komputerowego i sieci komputerowych, strat w wyniku fałszerstwa lub oszustwa, odpowiedzialności cywilnej,
- zlecenie wyspecjalizowanym firmom zewnętrznym świadczenia wybranych usług związanych z systemami informatycznymi, transportem lub windykacją należności,
- inne zabezpieczenia (prawne, organizacyjne, techniczne) takie jak procedury w zakresie zatrudniania, procedury oceny pracowników, procedury nadawania uprawnień dostępu do systemów informatycznych, stosowne postanowienia w umowach, systemy kompetencji, szkolenia, kontrole.

W przypadku wykazania zwiększonego stopnia ekspozycji Banku na ryzyko operacyjne, odpowiednia komórka organizacyjna Banku przedstawia opracowany plan działań zmierzających do poprawy zaistniałej sytuacji obejmujący poszczególne kategorie ryzyka operacyjnego, uzgadnia z komórkami, które będą go realizować i przedkłada Komitetowi Ryzyka Operacyjnego do akceptacji, a następnie Zarządowi Banku w celu zatwierdzenia. Zarząd Banku podejmuje decyzję o realizacji przedłożonego planu, jego zmianie lub odrzuceniu.

Informacje ilościowe

W tabeli nr 17 przedstawione zostały informacje na temat zdarzeń operacyjnych ze stratą zaraportowanych w 2013 r. do wewnętrznej bazy.

Tabela nr 17. Zdarzenia operacyjne ze stratą zaraportowane w 2013 r. do wewnętrznej bazy (próg odcięcia 5 tys. zł) (w tys. zł)

Rodzaj zdarzenia	Liczba zdarzeń ze stratą	Strata brutto	Strata netto
Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy	2	82	82
Klienci produkty i praktyka biznesowa	1	213	213
Szkody związane z aktywami rzeczowymi	2	25	11
Wykonywanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi	7	1 531	1 026
Suma końcowa	12	1 851	1 332

W 2013 roku strata brutto była generowana w 83% przez zdarzenia operacyjne z rodzaju „Wykonywanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi”, w 11% przez zdarzenia z rodzaju „Klienci produkty i praktyka biznesowa”.

W ramach „Wykonywania transakcji, dostawy i zarządzania procesami operacyjnymi” odzyskano ponad 33% kwoty strat poprzez podjęte przez Bank działania, tj. kontakt z klientem w celu zwrotu środków błędnie przesłanych przez Bank. W ramach „Szkód związanych z aktywami rzeczowymi” – zdarzenia dotyczyły szkód komunikacyjnych, w większości odzyskanych z ubezpieczenia.

Bank nie odnotował istotnych jednostkowych strat (największa jednostkowa strata brutto 1 026 tys. zł. stanowiła 0,14% zysku netto Banku za 2013 rok).

2.8. Ryzyko braku zgodności

Ryzyko braku zgodności obejmuje ryzyko sankcji prawnych lub regulaminowych, strat finansowych lub utraty reputacji, które może ponieść Bank jako wynik niedostosowania się do przepisów prawa, wytycznych regulatora, czy też ogólnie przyjętych praktyk postępowania i standardów etycznych w działalności biznesowej oraz wewnętrznych polityk i procedur mających zastosowanie w działalności Banku.

Ryzyko braku zgodności związane jest z działaniem każdej komórki organizacyjnej centrali/oddziału Banku, a pracownicy komórek organizacyjnych centrali/oddziałów Banku odpowiadają za podejmowanie działań zapewniających wyeliminowanie lub zminimalizowanie ryzyka braku zgodności. Proces zarządzania ryzykiem braku zgodności obejmuje również podmioty zależne Banku.

Komórką odpowiedzialną za koordynowanie procesu zarządzania ryzykiem braku zgodności jest komórka ds. zgodności, która opracowuje i wdraża zasady zarządzania ryzykiem braku zgodności oraz metody prowadzenia postępowań wyjaśniających i testów zgodności.

2.9. Pozostałe ryzyka

Poza ryzykami, o których mowa w pkt 2.3 do 2.8, w ramach procesu ICAAP zidentyfikowano jako istotne ryzyko rozliczenia, ryzyko utraty reputacji, ryzyko biznesowe, ryzyko zmian warunków makroekonomicznych oraz ryzyko modeli.

Bank zarządza ryzykami, które zostały uznane za istotne, w tym opracowywane są procedury zarządzania tymi ryzykami oraz szacowany jest kapitał wewnętrzny z tytułu tych ryzyk.

2.10. Raportowanie ryzyka

Raportowanie ryzyka przebiega ściśle według wewnętrznych regulacji zgodnie z przyjętymi zasadami kompetencji w Banku. Procedury obejmują także zasady postępowania w przypadku wystąpienia zwiększonego poziomu zagrożenia ryzykiem finansowym.

Tabela nr 18. Rodzaje i zakres sporządzanych raportów

Rodzaj ryzyka	Typy raportów	Zakres raportów
Ryzyko kredytowe	bieżące	wykorzystanie wewnętrznych limitów zaangażowania zgodnie z przepisami dotyczącymi ustalenia i monitorowania wewnętrznych limitów maksymalnego zaangażowania BGK w ekspozycje kredytowe bieżący stan należności kredytowych w zakresie działalności własnej poszczególnych jednostek organizacyjnych Banku wykorzystanie limitów koncentracji określonych przez ustawę Prawo bankowe (art. 71) informacja o charakterze zaangażowań, strukturze ryzyka całego portfela kredytowego oraz wykorzystaniu zewnętrznych oraz wewnętrznych limitów zaangażowania
	okresowe	rozszerzona informacja o charakterze zaangażowań, strukturze ryzyka całego portfela kredytowego oraz wykorzystaniu zewnętrznych oraz wewnętrznych limitów zaangażowania informacja o testach warunków skrajnych ryzyka koncentracji zaangażowań sprawozdanie z działalności kredytowej ze środków własnych i powierzonych w portfelu kredytowym z uwzględnieniem ekspozycji finansujących nieruchomości oraz zabezpieczonych hipotecznie

Ryzyko kredytowe banku-kontrahenta	bieżące	wykorzystanie limitów rozliczeniowych i kredytowych (limity na banki i limity zaangażowań na kraje), nierozliczone transakcje na rynku międzybankowym; banki, z którymi BGK wstrzymuje rozliczenie transakcji, banki pod obserwacją ze względu na zwiększone ryzyko rozliczeniowe w danym dniu
	okresowe	wykorzystanie limitów na kraje oraz limitów zaangażowania dla banków zagranicznych i krajowych
Ryzyko płynności	bieżące	kształtowanie się luk płynności, wykorzystanie nadzorczych norm płynności oraz wewnętrznych limitów płynności, stan depozytów Banku, analiza stabilności środków obcych oraz wyniki stress testów
	okresowe	kształtowanie się luk płynności, wykorzystania nadzorczych norm płynności oraz wewnętrznych limitów płynności, analiza stabilności środków obcych oraz wyniki stress testów, symulacje miar płynności, analizy płynności długoterminowej
Ryzyko stopy procentowej	bieżące	informacje o wykorzystaniu wewnętrznych limitów ryzyka stopy procentowej, BPV, Duration, Modified Duration, VaR, wynikach z tytułu zmian stóp procentowych dla portfeli papierów dłużnych, luki stopy procentowej w poszczególnych terminach przeszacowania, wrażliwość dochodu odsetkowego, wyniki przeprowadzonych stress testów
	okresowe	wrażliwość dochodu odsetkowego, wykorzystanie wewnętrznych limitów ryzyka stopy procentowej, miary: VaR, BPV, wyniki przeprowadzonych stress testów
Ryzyko kapitałowych papierów wartościowych	bieżące	informacje o kapitałowych papierach wartościowych, z wyłączeniem pozycji strukturalnych w akcjach (tj. pozycji, które pomniejszają fundusze własne Banku lub są zaklasyfikowane do aktywów trwałych Banku lub nie wpływają na poziom wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego), w tym VaR
	okresowe	informacje o kapitałowych papierach wartościowych, z wyłączeniem pozycji strukturalnych w akcjach, w tym VaR
Ryzyko walutowe	bieżące	informacje o wykorzystaniu wewnętrznych limitów ryzyka walutowego, otwartych pozycjach walutowych, VaR, wynikach z tytułu zmian kursów walutowych, wynikach przeprowadzonych stress testów i poziomie ekspozycji Banku na ryzyko walutowe
	okresowe	wykorzystanie wewnętrznych limitów ryzyka walutowego, VaR, wyniki przeprowadzonych stress testów
Adekwatność kapitałowa	bieżące	kształtowanie się wskaźników adekwatności kapitałowej, wysokość całkowitego wymogu kapitałowego, kapitału wewnętrznego i funduszy własnych, wykorzystanie limitów kapitałowych oraz wyniki testów warunków skrajnych
	okresowe	analiza kształtowania się wskaźników adekwatności kapitałowej, wysokości całkowitego wymogu kapitałowego, kapitału wewnętrznego i funduszy własnych, wykorzystania limitów kapitałowych oraz wyniki testów warunków skrajnych
Ryzyko operacyjne	okresowe	informacje na temat poszczególnych metod pomiaru ryzyka operacyjnego tj. analiza bazy zdarzeń w Rejestrze Ryzyka Operacyjnego, analiza strat w bazie zewnętrznej, kluczowe wskaźniki ryzyka operacyjnego; informacje z samooceny procesów w ramach aktywnych linii biznesowych w Banku; analiza poziomu rezerw na ryzyko operacyjne; informacje na temat pomiaru ryzyka operacyjnego w podmiocie zależnym
Ryzyko braku zgodności	okresowe	informacje na temat realizacji poszczególnych zadań komórki ds. zgodności w danym okresie uwzględniające ocenę ryzyka braku zgodności oraz informacje o wszystkich incydentach ujawnionych w danym okresie, reklamacjach i testach zgodności

2.11. Ekspozycje kapitałowe – nieuwzględnione w portfelu handlowym

W tabeli nr 19 przedstawiona jest charakterystyka ekspozycji kapitałowych poza portfelem handlowym.

Tabela nr 19. Ekspozycje kapitałowe – nieuwzględnione w portfelu handlowym

1. Zestawienie ekspozycji kapitałowych nieuwzględnionych w portfelu handlowym na 31.12.2013 r. w tys. zł

Rodzaj ekspozycji	Wielkość zaangażowania Banku	Wartość wg wyceny bilansowej	Wartość godziwa	Cel nabycia	Metoda wyceny
A. Strategiczne inwestycje własne, w tym fundusze poręczeniowe	130 233 67 067	124 785 64 558	124 785 64 558	strategiczne	Wycena dokonywana jest według wartości nabycia i pomniejszana o ewentualne odpisy aktualizacyjne.
B. Inne inwestycje własne – głównie zaklasyfikowane jako dostępne do sprzedaży, w tym Spółki notowane na GPW	54 209 52 316	90 345 89 697	90 345 89 697	zyski kapitałowe	1) Dla spółek notowanych na GPW wycena dokonywana jest według wartości godziwej, ustalonej na podstawie kursu zamknięcia notowań z ostatniego dnia miesiąca sprawozdawczego (miesięcznie), 2) Dla pozostałych spółek wycena dokonywana jest według wartości nabycia (wniesienia) i pomniejszana o ewentualne odpisy aktualizacyjne lub odpisy z tytułu trwałej utraty wartości.
Razem ekspozycje kapitałowe nieuwzględnione w portfelu handlowym (A+B)	184 442	215 130	215 130		
2. Zrealizowane zyski ze sprzedaży w ujęciu skumulowanym (dot. spółek notowanych na rynku regulowanym) – stan na 31.12.2013 r. w tys. zł (narastająco od początku roku)					352 922
3. Kwota ogółem niezrealizowanych zysków i strat (dot. spółek notowanych na rynku regulowanym) łącznie niezrealizowane zyski i straty z przeszacowania – stan na 31.12.2013 r. w tys. zł					37 382

W 2013 r. Bank nie posiadał ekspozycji kapitałowych w portfelu handlowym.

3. Fundusze własne

Fundusze własne do współczynnika wypłacalności wyznaczone są zgodnie z art. 127 ustawy Prawo bankowe oraz uchwałą 325/2011 KNF.

Fundusze własne Banku składają się z funduszy podstawowych i funduszy uzupełniających, pomniejszonych o pozycje określone w ustawie Prawo bankowe oraz we wskazanej uchwale KNF.

Zgodnie ze statutem Bank posiada następujące fundusze podstawowe:

- fundusze zasadnicze Banku (statutowy, zapasowy, rezerwowy),
- pozycje dodatkowe funduszy podstawowych (fundusz ogólnego ryzyka na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej, niepodzielony zysk z lat ubiegłych, zysk w trakcie zatwierdzania oraz zysk netto bieżącego okresu sprawozdawczego, obliczone zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości, pomniejszone o wszelkie przewidywane obciążenia i dywidendy, w kwotach nie większych niż kwoty zysku zweryfikowane przez biegłego rewidenta),
- pozycje pomniejszające fundusze podstawowe, określone w ustawie Prawo bankowe, które stanowią:
 - wartości niematerialne i prawne wycenione według wartości bilansowej,
 - strata z lat ubiegłych,
 - strata w trakcie zatwierdzania,
 - strata netto bieżącego okresu,
 - inne pomniejszenia funduszy podstawowych Banku, określone przez KNF, w tym m.in. zaangażowania kapitałowe Banku w instytucje finansowe, instytucje kredytowe, banki krajowe i banki zagraniczne, w przypadku gdy zaangażowanie to stanowi więcej niż 10% kapitału (funduszy własnych) tego podmiotu – pomniejszenie równe jest 50% wartości tego zaangażowania.

Fundusze uzupełniające Banku obejmują:

- fundusz z aktualizacji wyceny rzeczowych aktywów trwałych,
- inne pozycje, na które wyraził zgodę KNF,
- inne pozycje określone przez KNF, w tym m.in. 80% kwoty niezrealizowanych zysków na instrumentach dłużnych i kapitałowych zaklasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży,
- pomniejszenia funduszy uzupełniających, określone przez KNF w tym m.in. zaangażowania kapitałowe Banku w instytucje finansowe, instytucje kredytowe, banki krajowe i banki zagraniczne, w przypadku gdy zaangażowanie to stanowi więcej niż 10% kapitału (funduszy własnych) tego podmiotu – pomniejszenie równe jest 50% wartości tego zaangażowania⁶.

Z uwagi na znaczącą skalę działalności handlowej Bank w rachunku współczynnika wypłacalności uwzględnia kapitał krótkoterminowy, w przypadku gdy jest on dodatni.

Kapitał krótkoterminowy wyznaczany jest jako zysk rynkowy obliczony narastająco do dnia sprawozdawczego, pomniejszony o znane obciążenia, w tym dywidendy, w zakresie w jakim nie został zaliczony do funduszy własnych lub podzielony w inny sposób, w kwocie nieprzewyższającej sumy wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka rynkowego, ryzyka kredytowego kontrahenta, ryzyka rozliczenia i dostawy oraz przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań w portfelu handlowym.

⁶ w przypadku, gdy 50% wartości zaangażowania jest większe od kwoty funduszy uzupełniających, różnica zwiększa pomniejszenia funduszy podstawowych Banku

Szczegółową strukturę funduszy własnych prezentuje tabela nr 20.

Tabela nr 20. Struktura funduszy własnych (w tys. zł)	31.12.2013 r.	31.12.2012 r.
I. Fundusze własne podstawowe	7 253 547	5 921 584
1. Fundusze zasadnicze banku	7 037 483	5 729 864
– Fundusz statutowy	6 517 031	5 247 911
– Fundusz zapasowy	520 452	481 953
2. Fundusz rezerwowy	76 831	76 831
– Kapitał rezerwowy łącznie z niepodzielonym zyskiem z lat ubiegłych	76 831	76 831
– Zysk netto bieżącego okresu oraz zysk w trakcie zatwierdzania	740 306	479 220
– Korekty zysku netto bieżącego oraz zysku w trakcie zatwierdzania	-740 306	-479 220
– Strata z lat ubiegłych	0	0
– Fundusze własne podstawowe z aktualizacji wyceny	0	0
3. Fundusz ogólnego ryzyka	155 500	135 500
4. Pozycje pomniejszające fundusze podstawowe	-16 267	-20 611
– Wartości niematerialne i prawne	- 16 267	- 20 611
II. Fundusze własne uzupełniające	67 999	81 420
– Korekta aktualizacji wyceny instrumentów dłużnych i kapitałowych zaklasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży przeniesiona do funduszy własnych uzupełniających	59 022	72 442
– Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny rzeczowych aktywów trwałych – utworzony na podstawie odrębnych przepisów	8 977	8 978
III. Zmniejszenia podstawowych i uzupełniających funduszy własnych	-116 034	-4 112 725
– Zmniejszenia funduszy własnych podstawowych	- 58 017	- 4 031 305
– Zmniejszenia funduszy własnych uzupełniających	- 58 017	- 81 420
Fundusze własne ogółem	7 205 512	1 890 279
Kapitał krótkoterminowy	4 022	6 677
Fundusze własne z kapitałem krótkoterminowym	7 209 534	1 896 956

Zmiany wysokości funduszy własnych wynikały z:

- wzrostu funduszy własnych w styczniu 2013 r. w związku ze sprzedażą akcji PKO BP S.A., z tytułu których Bank dokonywał zmniejszenia funduszy własnych o kwotę 4,01 mld zł,
- włączenia do funduszy własnych wyniku netto za rok 2012 w kwocie 0,48 mld zł,
- zwiększenia funduszy własnych z budżetu państwa w kwocie netto 0,85 mld zł.

Bank dokonuje pomniejszeń funduszy własnych podstawowych i uzupełniających o znaczne zaangażowania kapitałowe w podmiotach określonych w tabeli nr 21.

Tabela nr 21. Akcje/udziały pomniejszające fundusze własne na 31 grudnia 2013 r. (w tys. zł)

Nazwa podmiotu	Przedmiot działalności podstawowej	Udział w kapitale w %	Wartość bilansowa akcji/udziałów
Krajowy Fundusz Kapitałowy S.A.	Działalność wspomagająca usługi finansowe	100,00%	33 800
Korporacja Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych S.A.	Działalność ubezpieczeniowa	12,15%	13 025
Polskie Inwestycje Rozwojowe S.A.	Działalność wspomagająca usługi finansowe	96,15% ⁷	6 054
Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych BGK S.A.	Tworzenie funduszy inwestycyjnych i zarządzanie nimi	100,00%	2 016
Lubuski Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	Działalność poręczeniowa	37,97%	3 000
Śląski Regionalny Fundusz Poręczeniowy Sp. z o.o.	Działalność poręczeniowa	46,08%	3 000
Fundusz Rozwoju i Promocji Województwa Wielkopolskiego S.A.	Działalność poręczeniowa	22,47%	3 000
Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	Działalność poręczeniowa	44,44%	2 000
Kujawsko-Pomorski Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	Działalność poręczeniowa	49,38%	2 950
Dolnośląski Fundusz Gospodarczy Sp. z o.o.	Działalność poręczeniowa	42,62%	7 800
Opolski Regionalny Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	Działalność poręczeniowa	48,27%	2 300
Bydgoski Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	Działalność poręczeniowa	41,33%	604
Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o. w Jeleniej Górze	Działalność poręczeniowa	44,60%	640
Samorządowy Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o. w Gostyniu	Działalność poręczeniowa	49,89%	6 730
Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o. w Jastrzębiu Zdroju	Działalność poręczeniowa	33,00%	853
Podkarpacki Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	Działalność poręczeniowa	49,99%	2 499
Zachodniopomorski Regionalny Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	Działalność poręczeniowa	48,08%	5 000
Toruński Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	Działalność poręczeniowa	35,56%	1 490
Bielski Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	Działalność poręczeniowa	24,24%	960
Warmińsko - Mazurski Fundusz „Poręczenia Kredytowe” Sp. z o.o.	Działalność poręczeniowa	36,19%	2 490
Małopolski Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	Działalność poręczeniowa	32,86%	783
Świętokrzyski Fundusz Poręczeniowy Sp. z o.o.	Działalność poręczeniowa	49,99%	4 999
Małopolski Regionalny Fundusz Poręczeniowy Sp. z o.o.	Działalność poręczeniowa	36,87%	8 000
Pomorski Regionalny Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	Działalność poręczeniowa	10,06%	2 000
RAZEM⁸			115 993

Ponadto, Bank posiada akcje/udziały przedstawione w tabeli nr 22, które nie wymagają pomniejszenia funduszy własnych.

⁷ do czasu pełnego opłacenia kapitału BGK nie wykonuje prawa głosu z posiadanych akcji PIR S.A.

⁸ różnica między specyfikacją udziałów określoną w tabeli nr 21 a pomniejszeniami funduszy własnych wskazanymi w tabeli nr 20 dotyczy kosztów poniesionych w 2013 r. związanych z utworzeniem podmiotu BGK Nieruchomości S.A., nad którym Bank objął kontrolę w dniu 17 stycznia 2014 r. Opłaty poniesione przez Bank w związku z nabyciem udziałów (notarialne, sądowe, podatek od czynności cywilnoprawnych) podwyższają cenę ich nabycia

Tabela nr 22. Akcje/udziały, które nie pomniejszają funduszy własnych na 31 grudnia 2013 r. (w tys. zł)

Nazwa podmiotu	Przedmiot działalności podstawowej	Udział w kapitale w %	Wartość bilansowa akcji/udziałów
Mazowiecki Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	Działalność poręczeniowa	8,70%	3 460
Europejski Fundusz Inwestycyjny	Udzielanie gwarancji, obrót oraz posiadania i zarządzanie udziałami	0,10%	4 628
PZU S.A.	Działalność ubezpieczeniowa	0,18%	69 258
S.W.I.F.T	Działalność informatyczna	0,00%	3
Huta Jedność w likwidacji	Hutnictwo	0,59%	0
POLIMEX-MOSTOSTAL S.A.	Budownictwo	2,02%	2 861
Elektrociepłownia BĘDZIN	Energetyka	9,89%	6 221
PEKAES S.A.	Transport, spedycja	3,71%	11 358
METANEL S.A.	Górnictwo	5,97%	0
Wałbrzyski Rynek Hurtowy S.A.	Handel hurtowy	10,74%	307
Fabryka Dywanów KOWARY S.A.	Przemysł lekki	7,91%	0
Zakłady Sprzętu Instalacyjnego POLAM-NAKŁO S.A.	Przemysł elektro-instalacyjny	19,92%	341
Krajowa Grupa Poręczeniowa Sp. z o.o.	Reklama	42,31%	660
RAZEM			99 097

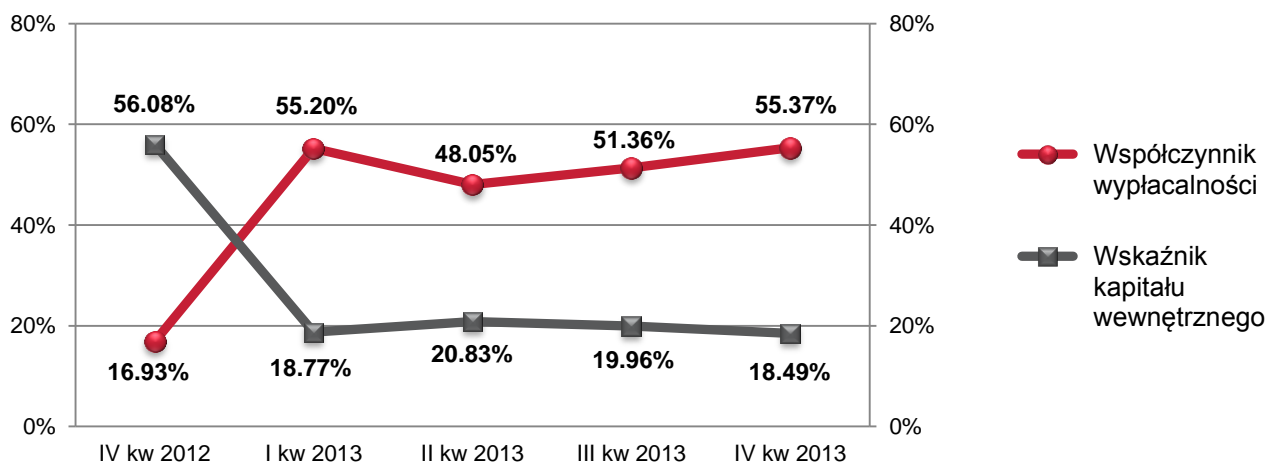
4. Adekwatność kapitałowa

Adekwatność kapitałowa Banku monitorowana jest za pomocą współczynnika wypłacalności oraz wskaźnika kapitału wewnętrznego rozumianego jako stosunek kapitału wewnętrznego do funduszy własnych powiększonych o kapitał krótkoterminowy.

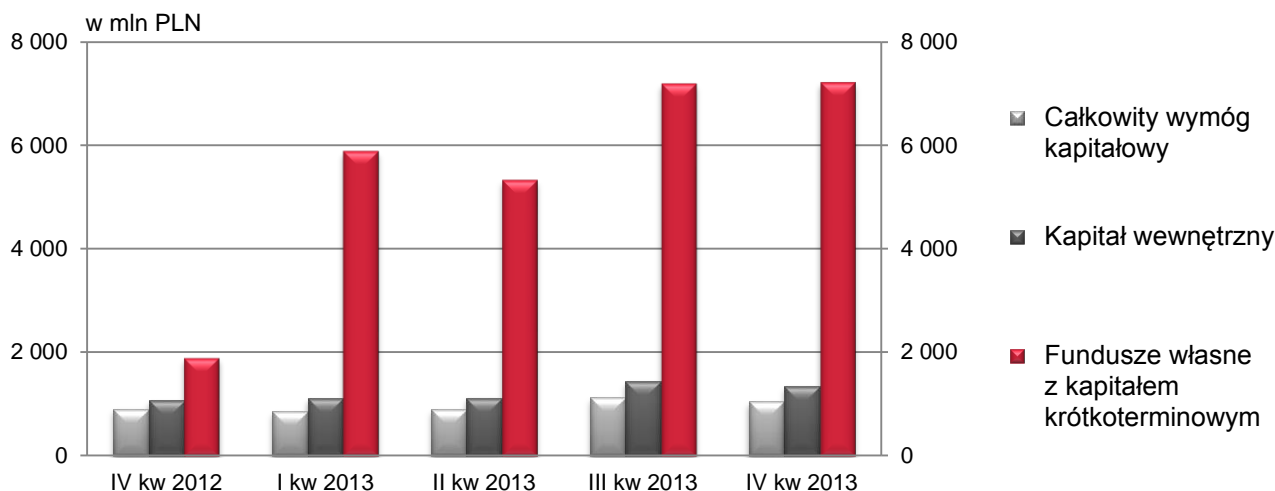
W 2013 r. Bank spełniał normy adekwatności kapitałowej określone w art. 128 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy Prawo bankowe (współczynnik wypłacalności na poziomie co najmniej 8% oraz wskaźnik kapitału wewnętrznego na poziomie co najwyżej 100%).

Zmiany wysokości współczynnika wypłacalności oraz wskaźnika kapitału wewnętrznego wynikały głównie ze zmian wysokości funduszy własnych, o których mowa w części 3. Kształtowanie wskaźników adekwatności kapitałowej oraz ich składników przedstawiają wykresy nr 1 i 2.

Wykres nr 1. Wskaźniki adekwatności kapitałowej

Wykres nr 2. Składniki wskaźników adekwatności kapitałowej

4.1. Wymogi kapitałowe

W celu wyznaczenia minimalnych wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka (I Filar) Bank stosuje metody opisane w tabeli nr 23.

Tabela nr 23. Metody stosowane do wyznaczenia wymogów kapitałowych

Wymóg kapitałowy z tytułu:	Metoda
ryzyka kredytowego w zakresie portfela bankowego	standardowa (część II załącznika nr 4 do uchwały 76/2010 KNF) i kompleksowa metoda ujmowania zabezpieczeń (§ 67-78 załącznika nr 17 do uchwały 76/2010 KNF)
ryzyka walutowego w zakresie portfela handlowego i bankowego łącznie	podstawowa (cz. II § 15 załącznika nr 6 do uchwały 76/2010 KNF)
ryzyka cen towarów w zakresie portfela handlowego i bankowego łącznie	uproszczona (cz. II § 13 załącznika nr 7 do uchwały 76/2010 KNF)
ryzyka cen kapitałowych papierów wartościowych w zakresie portfela handlowego	uproszczona (cz. III § 10 załącznika nr 8 do uchwały 76/2010 KNF) oraz zgodnie z cz. II i V załącznika nr 8 do uchwały 76/2010 KNF
ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych w zakresie portfela handlowego	podstawowa (cz. II §14 załącznika nr 9 do uchwały 76/2010 KNF)
ryzyka ogólnego stóp procentowych w zakresie portfela handlowego	terminów zapadalności (cz. II § 6 załącznika nr 10 do uchwały 76/2010 KNF)
ryzyka rozliczenia i dostawy w zakresie portfela handlowego i bankowego łącznie oraz ryzyka kredytowego kontrahenta w zakresie portfela handlowego	zgodnie z załącznikiem nr 11 do uchwały 76/2010 KNF, ekwiwalent bilansowy transakcji pochodnych za pomocą wyceny rynkowej (cz. III § 10 załącznika nr 16 do uchwały 76/2010 KNF)
przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań	zgodnie z załącznikiem nr 12 do uchwały 76/2010 KNF
przekroczenia progu koncentracji kapitałowej	zgodnie z załącznikiem nr 13 do uchwały 76/2010 KNF
ryzyka operacyjnego	podstawowego wskaźnika (cz. II załącznika nr 14 do uchwały 76/2010 KNF)

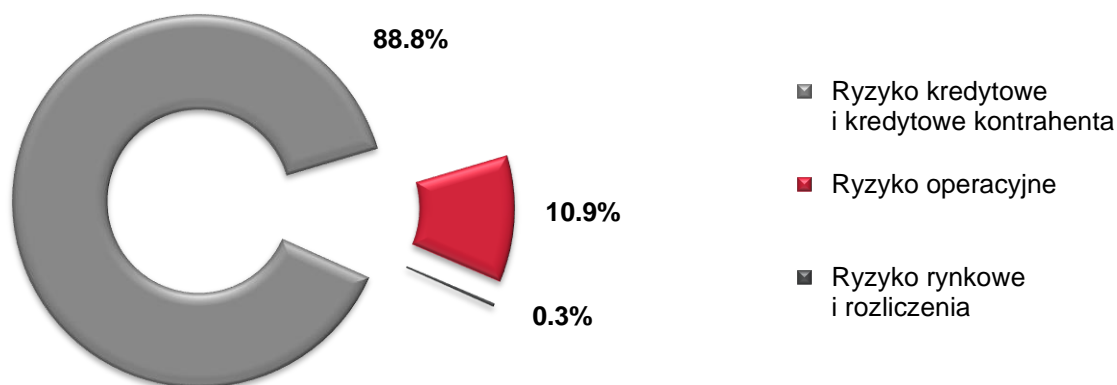
Wysokość wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka przedstawia tabela nr 24, a w ujęciu graficznym wykres nr 3.

Tabela nr 24. Struktura wymogów kapitałowych BGK (w tys. zł)

31.12.2013 r.

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego	923 984
Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka rynkowego, rozliczenia, dostawy oraz ryzyka kredytowego kontrahenta, przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań oraz przekroczenia progu koncentracji kapitałowej	4 022
Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka rynkowego	2 974
Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta	910
Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka rozliczenia i dostawy	138
Wymóg kapitałowy z tytułu przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań	0
Wymóg kapitałowy z tytułu przekroczenia progu koncentracji kapitałowej	0
Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego	113 687
RAZEM	1 041 693

Wykres nr 3. Struktura wymogów kapitałowych BGK wg stanu na 31 grudnia 2013 r.

4.1.1. Wymogi kapitałowe – ryzyko kredytowe i kredytowe kontrahenta

W celu przypisania wag ryzyka ekspozycjom, Bank stosuje powiązanie ocen wiarygodności kredytowej ze stopniami jakości kredytowej zgodnie z uchwałą 76/2010 KNF i uchwałą 387/2008 KNF. Bank wykorzystuje oceny wiarygodności kredytowej nadawane przez następujące zewnętrzne instytucje wiarygodności kredytowej:

- Fitch Ratings,
- Moody's Investors Service,
- Standard and Poor's Ratings Services.

Bank stosuje oceny wiarygodności kredytowej nadawane przez zewnętrzne instytucje wiarygodności kredytowej do następujących klas ekspozycji:

- Rządy i banki centralne,
- Instytucje – banki.

Tabela nr 25 przedstawia wartość ekspozycji przed i po zastosowaniu technik ograniczania ryzyka kredytowego dla poszczególnych wag ryzyka w metodzie standardowej wyznaczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego.

Tabela nr 25. Ekspozycje objęte ochroną kredytową w standardowej metodzie wyliczania wymogu kapitałowego wg stanu na 31 grudnia 2013 r. (w tys. zł)

Waga ryzyka	Wartość ekspozycji	Ochrona kredytowa				Wartość ekspozycji po pomniejszeniach
		Gwarancje	Zabezpieczenia finansowe	Razem	%	
0%	41 996 988	0	0	0	0,00%	41 996 988
20%	12 936 483	0	2 700 103	2 700 103	20,87%	10 236 380
35%	17 322	0	0	0	0,00%	17 322
50%	982 614	190 899	10 375	201 274	20,48%	781 340
75%	1 614 032	0	1 408	1 408	0,09%	1 612 624
100%	14 954 488	3 016 607	248 405	3 265 013	21,83%	11 689 476
150%	389 838	111 946	0	111 946	28,72%	277 892
Razem	72 891 764	3 319 453	2 960 291	6 279 744	8,62%	66 612 020

W tabelach nr 26 i 27 przedstawione są szczegółowe informacje dotyczące wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego i ryzyka kredytowego kontrahenta.

Tabela nr 26. Wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego i kredytowego kontrahenta w podziale na wagi ryzyka (w tys. zł) **31.12.2013 r.**

waga ryzyka	wymóg kapitałowy	Struktura w %
0%	0	0,0%
20%	171 699	18,6%
35%	485	0,1%
50%	29 404	3,2%
75%	56 103	6,1%
100%	633 897	68,5%
150%	33 306	3,6%
RAZEM	924 894	100,0%

Tabela nr 27. Wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego i kredytowego kontrahenta w podziale na klasy ekspozycji (w tys. zł) **31.12.2013 r.**

Klasa ekspozycji	wymóg kapitałowy
Rządy i banki centralne	8 267
Samorządy terytorialne i władze lokalne	97 823
Organy administracji i podmioty nieprowadzące działalności gospodarczej	6 887
Instytucje – banki	93 437
Przedsiębiorstwa	216 344
Detaliczne	42 797
Zabezpieczone na nieruchomościach	405 643
Przeterminowane	5 639
Ekspozycje należące do nadzorczych kategorii wysokiego ryzyka	30 225
Pozostałe	17 831
RAZEM	924 894

Struktura wymogów kapitałowych zarówno ze względu na wagi ryzyka, jak i na rodzaje klas ekspozycji odzwierciedla dwa główne segmenty działalności Banku: kredyty dla Towarzystw Budownictwa Społecznego oraz spółdzielni mieszkaniowych, udzielane ze środków byłego KFM – klasa ekspozycji zabezpieczone na nieruchomościach (dominująca waga ryzyka 100%) oraz kredyty i emisje obligacji przedsiębiorstw – klasa ekspozycji przedsiębiorstwa (dominująca waga ryzyka 100%).

4.1.2. Wymogi kapitałowe – ryzyko rynkowe

W tabeli nr 28 przedstawiono strukturę wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka rynkowego.

Tabela nr 28. Struktura wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka rynkowego (w tys. zł)	31.12.2013 r.
Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego	0
Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka cen towarów	0
Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka cen kapitałowych papierów wartościowych	0
Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych	0
Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka ogólnego stóp procentowych	2 974
RAZEM	2 974

W związku z ograniczoną działalnością Banku w tym zakresie wymóg kapitałowy w obszarze ryzyka rynkowego był niski i ograniczał się do ryzyka ogólnego stóp procentowych w portfelu handlowym.

4.2. Kapitał wewnętrzny

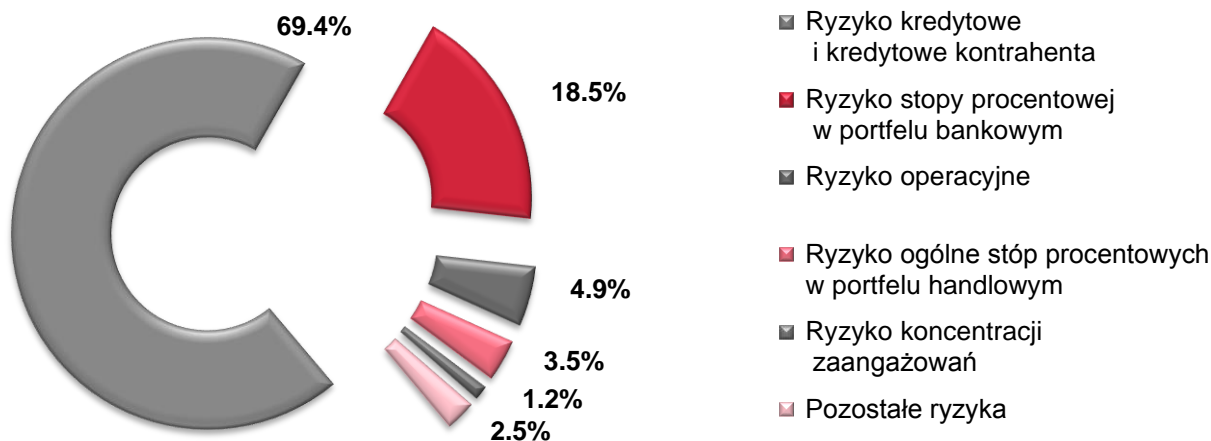
Kapitał wewnętrzny (II Filar) jest to oszacowana przez Bank kwota, niezbędna do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Banku oraz zmian otoczenia gospodarczego, uwzględniająca przewidywany poziom ryzyka.

Kapitał wewnętrzny szacowany jest na pokrycie ryzyk, które zostały zidentyfikowane jako istotne. Dla ryzyk nieistotnych nie jest wyznaczany kapitał wewnętrzny na ich pokrycie.

Kwota całkowitego kapitału wewnętrznego wyznaczana jest jako suma kapitału wewnętrznego z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka.

Kapitał wewnętrzny według stanu na 31 grudnia 2013 r. wyniósł 1 332 740 tys. zł, a wskaźnik kapitału wewnętrznego 18,49%. Strukturę procentową kapitału wewnętrznego przedstawia wykres nr 4.

Wykres nr 4. Struktura kapitału wewnętrznego wg stanu na 31 grudnia 2013 r.

5. Informacje dotyczące polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze

Ogólne zasady ustalania, przyznawania i wypłacania zmiennych składników wynagrodzeń na stanowiskach kierowniczych w Banku zostały określone w Polityce zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku Gospodarstwa Krajowego, opracowanej na podstawie Uchwały Nr 258/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 4 października 2011 r. i zatwierdzonej przez Radę Nadzorczą Banku.

W proces tworzenia i realizacji Polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku Gospodarstwa Krajowego zaangażowany jest Komitet do spraw Wynagrodzeń, który powołany został w 2013 r. spośród członków Rady Nadzorczej Banku Gospodarstwa Krajowego, w składzie: przewodniczący i dwóch członków Komitetu. Do zadań Komitetu należy:

- monitorowanie i wydawanie opinii na temat polityki zmiennych składników wynagrodzeń oraz jej realizacji, w tym wysokości i rodzajów składników wynagrodzeń osób zajmujących w Banku stanowiska kierownicze,
- przygotowywanie zaleceń dla Zarządu w odniesieniu do wynagrodzeń osób zajmujących w Banku stanowiska kierownicze,
- opiniowanie i monitorowanie zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących w Banku stanowiska kierownicze związane z zarządzaniem ryzykiem oraz zachowaniem zgodności działania Banku z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi,
- opiniowanie raportu z przeprowadzonego przez komórkę audytu wewnętrznego Banku przeglądu wdrożenia i realizacji zasad polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących w Banku stanowiska kierownicze.

Do stanowisk kierowniczych w Banku, w rozumieniu Polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku Gospodarstwa Krajowego, zalicza się, zgodnie z obowiązującą strukturą organizacyjną osoby, które:

- mają istotny wpływ na profil ryzyka Banku, tj.:
 - członkowie Zarządu,
 - dyrektorzy zarządzający, kierujący pionami:
 - zarządzania ryzykami,
 - rynków finansowych,
 - inwestycji infrastrukturalnych,
 - poręczeń i gwarancji,
 - zarządzania i sprzedaży produktów bankowych,
 - dyrektor zarządzający odpowiadający za finanse Banku, sprawujący obowiązki związane z prowadzeniem ksiąg rachunkowych Banku,
 - dyrektorzy oddziałów i ich zastępcy,
 - dyrektorzy i zastępcy dyrektorów departamentów w pionie zarządzania ryzykami, w tym dyrektor departamentu odpowiedzialny za zarządzanie ryzykiem braku zgodności,
 - dyrektorzy i zastępcy dyrektorów departamentów wchodzących w skład pionów:
 - rynków finansowych,
 - inwestycji infrastrukturalnych,
 - poręczeń i gwarancji,

- zarządzania i sprzedaży produktów bankowych,
- są odpowiedzialne za funkcje kontrolne w Banku:
 - dyrektor i zastępca dyrektora Departamentu Audytu Wewnętrznego,
 - dyrektor i zastępca dyrektora Departamentu Bezpieczeństwa,
 - dyrektor Departamentu Zarządzania Kadrami.

Zmienne składniki wynagrodzeń to w szczególności: premie kwartalne, nagroda roczna i nagrody uznaniowe, wypłacane ww. osobom na podstawie obowiązujących w Banku regulaminów, którymi są objęte z racji pozostawania z Bankiem w stosunku pracy na określonym stanowisku, w tym regulaminu premiowania oraz regulaminu nagród.

Roczne wynagrodzenie zmienne pracownika zajmującego stanowisko kierownicze w Banku, nie może stanowić więcej niż 40% jego rocznego wynagrodzenia całkowitego.

Wynagrodzenie zmienne jest przyznawane i wypłacane w zależności od sytuacji finansowej Banku oraz gdy jest uzasadnione wynikami Banku, efektami pracy danego oddziału/komórki organizacyjnej centrali Banku oraz efektami pracy osoby zajmującej stanowisko kierownicze w Banku.

Podstawą określenia rodzaju i wysokości oraz przyznania wynagrodzenia zmiennego jest ocena stopnia realizacji zadań przez pracownika oraz jakości i efektów pracy oraz osiągnięcie przez Bank dodatniego wyniku finansowego netto liczonego narastająco od początku roku.

Kierownicy komórki audytu wewnętrznego, komórki ds. zarządzania ryzykiem braku zgodności, komórek organizacyjnych odpowiedzialnych za zarządzanie ryzykiem i sprawy kadrowe są wynagradzani w zakresie zmiennych składników wynagrodzeń za osiągnięcie celów wynikających z pełnionych przez nich funkcji, a ich wynagrodzenie nie jest uzależnione od wyników ekonomicznych uzyskiwanych w kontrolowanych przez nich obszarach działalności Banku.

Kształtowanie się wynagrodzeń wypłaconych za 2013 r. osobom zajmującym stanowiska kierownicze w rozumieniu Polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku Gospodarstwa Krajowego przedstawiają tabele nr 29 i 30.

Tabela nr 29. Wynagrodzenia w głównych obszarach działalności (w tys. zł)

linia biznesowa ⁹	wynagrodzenia stałe	wynagrodzenia zmienne
sprzedaż produktów bankowych	4 702	1 360
inwestycje infrastrukturalne	680	242
rynki finansowe	715	207
obsługa gwarancji i poręczeń	774	271
zarządzanie ryzykiem	1 835	510
pozostała działalność	1 467	445

⁹ bez członków Zarządu, wg struktury organizacyjnej obowiązującej w 2013 r. z uwzględnieniem zmian zaistniałych w trakcie roku

Tabela nr 30. Wynagrodzenia na stanowiskach¹⁰ (w tys. zł)

	członkowie Zarządu (7 osób)	osoby podległe bezpośrednio członkowi zarządu, dyrektorzy oddziałów i ich zastępcy oraz główny księgowy (36 osób)	pozostałe osoby zajmujące stanowiska kierownicze w BGK (31 osób)
wynagrodzenia stałe	1 344	6 258	3 916
wynagrodzenia zmienne:	207	1 769	1 266
wyłacone w gotówce	207	1 769	1 266
wyłacone w instrumentach finansowych	0	0	0
wynagrodzenia zmienne przyznane z odroczoną wypłatą	0	0	0
wynagrodzenia zmienne wyłacone z odroczoną wypłatą	0	0	0
płatności związane z podjęciem zatrudnienia i z zakończeniem stosunku zatrudnienia	0	0	0

¹⁰ z uwzględnieniem zmian zaistniałych w trakcie roku